ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްލާމީ ޔުނިވަރސިޓީ
جامعة المالديف الإسلامية
ISLAMIC UNIVERSITY OF MALDIVES

POSTGRADUATE RESEARCH BULLETIN

Volume 2 Issue 1

13 November 2024
BY IUM CPS

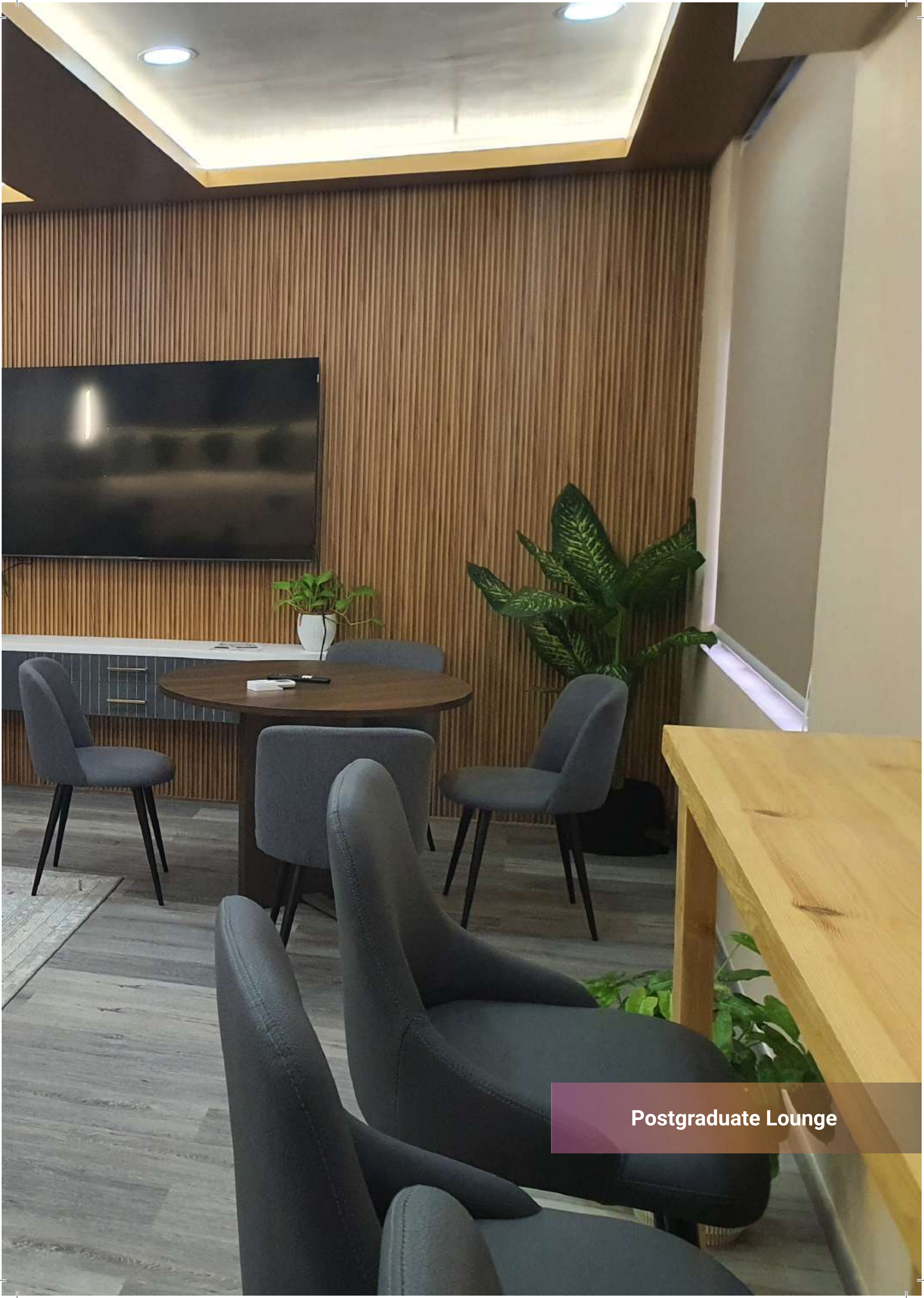

Postgraduate Lounge

EDITORIAL BOARD
(2023-2024)

Muhammadh Zahid
EDITOR

Nimal Mohamed
DEPUTY EDITOR

Fathimath Rinzee
SECRETARIAL MANAGER

Ahmed Shifau
PEER REVIEW EDITOR

Fathimath Nizam
PEER REVIEW EDITOR

Mohamed Shahid
PEER REVIEW EDITOR

ADVISORY BOARD

Dr. Visal Moosa
DEPUTY VICE CHANCELLOR
RESEARCH AND INNOVATION

Dr. Fathimath Muna
DEAN,
CENTRE FOR POSTGRADUATE STUDIES

Dr. Dheeba Moosa
SENIOR LECTURER,
CENTRE FOR POSTGRADUATE STUDIES

Dr. Elsayed Elshahhat
SENIOR LECTURER,
CENTRE FOR POSTGRADUATE STUDIES

Teaching Financial Literacy in Young Age: Perspectives of Teachers and Parents

Fathimath Nizam *(IUM003894)*

Abstract

This research investigates the perspectives of teachers and parents on teaching financial literacy in Maldivian schools, aiming to address the apparent lack of emphasis on financial literacy education for children at a young age. The study involved three teachers and three parents from key stage one through qualitative methods, interviews, and focus group discussions. Both teachers and parents emphasized the importance of imparting financial knowledge and enhancing money management skills to children. The findings suggested strong support among teachers and parents for teaching financial literacy as a separate subject in schools, despite constraints within the curriculum. The study provides valuable insights for schools and policymakers striving to enhance financial literacy education in Maldivian schools.

Literature Review

Financial literacy is one of the skills that educators believe students should learn and apply in the twenty-first century (Xiao,2020). Financial education in schools is the first step in preparing children to be responsible consumers and managers of their families' finances. Furthermore, the school system is an excellent way to teach them about money management (Messy & Monticone, 2016). Children require more specific skills, attitudes, and basic financial knowledge due to changes in job patterns and high unemployment rates in many countries (OECD, 2019). According to Mo (2020), both teachers and parents aim to develop responsible financial habits and values in children. They emphasize teaching children about saving and investing, decision-making, budgeting, and taking responsibility with the ultimate goal of preparing them for future financial success. Financial literacy education is seen as an opportunity to foster financial responsibility and independence, equipping children with skills for making informed financial decisions in adulthood (Saputra & Susanti 2021).

Objectives

To investigate teachers' and parents' perspectives on Financial Literacy education for young children.

Methodology

The formal approval was obtained from the school. The participants were contacted separately for appointments, and their consent for the qualitative study was obtained. The objectives and ethical considerations were briefly explained to the participants. Separate interviews were conducted with three teachers. A first, second, and third-grade teacher. Open-ended questions and probing were used to allow participants to respond in their own words (Merriam,1998).

Data analysis

The data was analysed by noting the patterns and themes that emerged from each respondent's data. The spoken data was first carefully read before being converted into written text and organised. Based on the research questions, codes were created, transposed, and quantified. The responses were then categorised and the code frequency was quantified. To gain a better understanding of the responses, the relationship and similarities between code categories were examined. Sub-themes were then created based on the code categories. The responses were analysed to decipher the sub-theme patterns and associate them with codes. The main themes were then developed and linked to codes (Merriam,1998).

Results

Following the analysis of the responses, this section would present the findings. The objective of this section was to highlight the findings from the interviews and focus group discussions that were conducted. The findings of this research study demonstrate unequivocally that teaching financial literacy benefits all students. As the narratives demonstrate, there has been a positive impact on students' lives both at school and at home. The purpose of the study is to gather information about teachers' and parents' perspectives regarding the early instruction of financial literacy. The theme revealed by data analysis was teaching financial literacy in schools, and the following is a list of sub-themes that emerged as a result of the interview and focus group discussion:

- *Saving and investing*
- *Decision making*
- *Budgeting*
- *Taking responsibility*

Conclusion

This study delved into the perspectives of teachers and parents regarding the financial education curriculum in Maldivian schools, aiming to understand its impact on children's financial literacy. Both teachers and parents agreed that teaching financial literacy to young children is crucial for their future financial decision-making. They observed that students develop responsibility, savings habits, and a better understanding of the value of money through household chores and real-world experiences. The study emphasized the importance of introducing financial literacy early in education, as young children are capable of grasping fundamental financial concepts. It advocated for integrating financial education into the curriculum and involving families in reinforcing financial skills at home. Ultimately, the findings underscored the importance of collaborative efforts among policymakers, educators, and families to enhance financial literacy among children.

Reference

- Xiao, J. J. (2020). *Financial literacy in Asia: A scoping review. SSRN Electronic Journal*. Retrieved from https://doi.org/10.2139/ssrn.3743345
- Merriam, S. B (1998). *Qualitative research and case study applications in education.* Revised and expanded from case study research. San Francisco: Jossey-Bass Publications.
- OECD (2019). *PISA 2018 assessment and analytical framework*.OECD.Retrieved from https://doi.org/10.1787/b25efab8-en
- Mo, J. (2020). *PISA 2018 results: Are students smart about money?* OECD. Retrieved from https://doi.org/10.1787/d540d9e9-en
- Saputra, J., & Susanti, D. (2021). A study of several financial literacy teaching methods for children. *International Journal of Ethno-Sciences and Education Research, 1*, 7–10. Retrieved from https://doi.org/10.46336/ijeer.v1i2.120
- Messy, F.-A., & Monticone, C. (2016). *Financial Education Policies in Asia and the Pacific*. OECD. Retrieved from https://doi.org/10.1787/5jm5b32v5vvc-en

ISLAMIC UNIVERSITY OF MALDIVES
RIVELI 2024
Organized by
POSTGRADUATE STUDENTS
CENTRE FOR POSTGRADUATE STUDIES
Title Sponsor
THE HAWKS PVT LTD
Co-Sponsor
VELIGAA HARDWARE

اعلم أنَّ البابَ الأعْظَم الذي يَدْخُلُ منه إبليسُ على النَّاسِ هو الجَهْلُ

"ދަންނާށެވެ! މީސްތަކުންގެ ތެރެއަށް އިބްލީސް ވަދެގަންނަ
އެންމެ ބޮޑު ދޮރާށްޓަކީ ޖާހިލުކަމެވެ."

- ابن الجوزي رحمه الله -

Kulliyyah of Islamic Revealed Knowledge and Human Sciences

Doctor of Philosophy in Fiqh and Usul-al-Fiqh

Duration
3 Year

Medium of Instruction
Arabic and Dhivehi

Modality
Face to Face

MVR 97,205

IUM Main Campus

- السرخسي، محمد بن أحمد بن أبي سهل (٣٩٩١م) **المبسوط**، بيروت، دار المعرفة للطباعة والنشر، ط٢.

- السعيد، عمر بن عبد العزيز بن عيسى (٢٤٤١ه - ٠٢٠٢م)، **أثر المرض المعدي كورونا على صلاة الجماعة، مجلة الجمعية الفقهية السعودية**، جامعة الامام محمد بن سعود الإسلامية - الجمعية الفقهية السعودية، المملكة السعودية.

- عبد الإله بن سعود بن ناصر السيف، **أحكام الأمراض المعدية في الفقه الإسلامي**، رسالة ماجستير بجامعة الإمام محمد بن سعود الإسلامية.

- علي بن سليمان المرداوي (٥٧٣١ه)، **الإنصاف في معرفة الراجح من الخلاف**، تحقيق: محمد حامد الفقهي، مطبعة السُّنة المحمدية ط١.

- غازي المطرفي (٢٠٢٠م)، **آثار وباء كورونا على أحكام صلاة الجماعة في المسجد دراسة شرعية**، جامعة أم القرى.

- كمال الدين محمد بن عبد الواحد المعروف بابن الهمام: **فتح القدير**، دار الفكر بدون طبعة وبدون تاريخ.

- المطرفي، غازي بن سعيد بن حمود (٢٠٢٠م). **أثر وباء كورونا على أحكام صلاة الجماعة في المسجد: دراسة شرعية**، المجلد ٢٠٢٠، العدد ١٥ (s)، ج. ١ (٣٠ سبتمبر/أيلول ٢٠٢٠)، ص٣٢١-ص٨٧١، ص٦٥. الجمعية الفقهية السعودية، المملكة السعودية.

- يحيى بن شرف النووي (٢١٤١ه)، **روضة الطالبين: تحقيق: عادل عبد الموجود**، وعلي معوض، ط دار الكتب العلمية، بيروت.

المصادر والمراجع

- القرآن الكريم.

- إبراهيم بن يحيى عطيف (١٢٤١هـ)، **آثار الخوف في الأحكام الفقهية**، مكتبة الرشيد، الرياض ط١.

- ابن أبي شيبة، عبد الله بن محمد (٩٠٤١هـ)، **المصنف في الأحاديث والآثار**، المحقق: كمال يوسف الحوت، مكتبة الرشد - الرياض، ط١.

- ابن تيمية، تقي الدين أبو العباس (٦١٤١هـ/٥٩٩١م)، **مجموع الفتاوى**، تحقيق: عبد الرحمن بن محمد بن قاسم، المملكة العربية السعودية، مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف، المدينة النبوية.

- ابن عابدين، محمد أمين بن عمر بن عبد العزيز: **حاشية رد المختار**، مصر، مطبعة الحلبي.

- ابن قدامة، موفق الدين أبو محمد عبد الله بن أحمد: (١٨٩١م)، **المغني**، الرياض، مكتبة الرياض الحديثة.

- ابن منظور، محمد بن مكرم بن على: لسان العرب، بيروت، دار **صادر.**

- أبو بكر محمد بن إبراهيم بن المنذر النيسابوري (٤١٤١هـ)، **الأوسط في السنن والإجماع والاختلاف**، تحقيق: أبو حماد صغري أحمد حنيف، الرياض، ط٢.

- أبي الوليد محمد بن أحمد بن محمد بن رشد (٦١٤١هـ)، **بداية المجتهد ونهاية المقتصد**، تحقيق: ماجد الحموي، دار ابن حزم، ط١.

- أبي بكر بن مسعود الكاساني (٧١٤١هـ)، **بدائع الصنائع في ترتيب الشرائع**، دار الفكر، بيروت.

- أحمد بن حجر العسقلاني(٧٠٤١هـ)، **فتح الباري شرح صحيح البخاري**، تحقيق: محب الدين الخطيب، طبعة،١ دار الريان، القاهرة.
-
- أحمد عبد الرحمن أحمد العسيري (١٢٠٢م)، **الأحكام الفقهية المتعلقة بجائحة كورونا في العبادات: «الأذان وصلاة الجماعة والجمعة»**، مجلة كلية الشريعة والقانون بتفهنا الأشراف - دقهلية، العدد الثالث والعشرون لسنة ١٢٠٢م الإصدار الثاني «الجزء الثالث».

- إسماعيل بن حماد الجوهري (٤٨٩١م)، **الصحاح تاج اللغة وصحاح العربية**، تحقيق: أحمد العطار، دار العلم للملايين، بيروت، ط٣.

- البيهقي، أحمد بن الحسين بن علي بن موسى (٤٢٤١ هـ / ٣٠٠٢ م)، **السنن الكبرى**، المحقق: محمد عبد القادر عطا، بيروت، لبنان، دار الكتب العلمية، ط٣.

- الترمذي، محمد بن عيسى بن سَوْرة بن موسى: (٥٩٣١ هـ/ ٥٧٩١ م): **السنن**، تحقيق: أحمد محمد شاكر، ومحمد فؤاد عبد الباقي، وإبراهيم عطوة عوض المدرس في الأزهر الشريف، مصر، شركة مكتبة الحلبي، ط٢.

- جلال الدين عبد الرحمن بن أبي بكر السيوطي(٨١٤١هـ)،**الأشباه والنظائر في قواعد وفروع الشافعية**، مكتب نزار مصطفى الباز، مكة ط٢.

- الزيلعي، جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن محمد: (٣١٣١ هـ): **تبيين الحقائق شرح كنز الدقائق**، القاهرة، بولاق، المطبعة الكبرى الأميرية، ط١.

المبحث الخامس: حكم ترك صلاة الجمعة، وتقصير الصلاة، وغلق المساجد.

المبحث السادس: تأثير الوباء على أداء صلاة الجماعة في المساجد منطقة مالية.

الخاتمة: واشتملت على أهم النتائج، والتوصيات.

الكلمات الرئيسية

كوفيد-١٩ -صلاة الجماعة - مالية - المأمومين- الأذان- والإقامة- الصفوف- الوباء- العدوى- المصلين- المصاب.

نتائج البحث

توصلت هذه الدراسة إلى عدة نتائج من أهمها:

- إنّ الإسلام شامل، وكامل وصالح لكل الأزمنة، والحالات؛ لأنه يطبق الأحكام بشكل مناسب على الإنسان على حسب الواقع، والظروف.

- إنَّ الأوبئة تتكرر على البشرية قاطبة، ولكن بصور مختلفة، وتتفاوت في القوة، والضعف.

- الراجح من أقوال أهل العلم: أنه يحرم على من كان به مرض معدي «ككورونا» دخول المسجد، وحضور الجمعة والجماعة.

- إنَّ عدم تسوية الصفوف، والتراص فيها لا تبطل به الصلاة؛ لأن الأصل الصحة؛ ولأن الوجوب هنا شيء منفك عن ذات الصلاة.

- لا يشترط اتصال الصفوف داخل المسجد عند الحاجة، وخصوصا مع وجود هذا الوباء.

- يجوز للحاجة في زمن الوباء الصلاة بحائل على اليدين، وبدون كراهة على الصحيح من أقوال أهل العلم.
- يجوز تغطية الفَم، والأنف في الصلاة للرجل، والمرأة عل حد سواء، من غير كراهة؛ لأن الكراهة تزول عند الحاجة إلى ذلك، كما هو واقع الآن بسبب الوباء.

- أنه يجوز ترك الجماعة في المسجد بسبب الخوف من عدوى الوباء، ومنع المصاب من الدخول للجماعة في المسجد.

- إن من المهم التشاور مع العلماء، وجميع الأطراف ذات الصلة في مثل هذه الأوقات الخطيرة، وتنفيذ تلك القرارات، ومتابعتها.

- انخفاض عدد المصلين في المساجد بعد فيروس كورونا، لاسيما الشيوخ، والأطفال..

- ظهور مشكلات في تسوية الصفوف وطريقتها؛ بسبب طول مدة صلاة الجماعة مع الحفاظ على مسافة بين المأمومين في الصفوف.

أهم التوصيات

- إنَّ من المهم استهداف مثل هذه الدراسات للمناطق ذات الكثافة السكانية القليلة، لفهم تأثير الوباء على هذه المناطق الصغيرة.

- ضرورة التعاون، والتواصل بين الجهات الصحية والهيئات الشرعية، وذلك لإصدار الفتاوى الشرعية في الأمراض الوبائية.

- العناية بدراسة النوازل الفقهية في المجالات الطبية والمسائل الفقهية المعاصرة، وتوضيح الحكم الشرعي فيها للناس حتى يكونوا على بينة من أمرهم.

تُؤَدى بها صلاة الجماعة أثناء الوباء.

- بيان مدى تأثير الوباء على أداء صلاة الجماعة في المساجد من حيث عدد الحاضرين، وتسوية الصفوف، وتقاربها بعدما تم استئنافها في منطقة مالية.
- تقديم رؤية حلٍّ تساهم في الحفاظ على صلاة الجماعة بأكمل وجه كما كانت قبل الوباء.

المنهج المستخدم

وقَدِ اعْتَمَدتْ هذه الدِّراسَة على:

- المَنْهَجُ التَّاريخيّ الوصفيّ: وقد اعتَمَدت عليه الدِّراسة في عرض بعض الأفكار، والمعاني ليُعرف صاحب الفكرة الأولى، ويتبين تطورها عند الآخرين، ومقدار ما أضافه اللَّاحق إلى السابق.
- المنهج التحليلي: وقد اعتَمَدت عليه الدِّراسة في استقراء الأدلَّة، والآراء، والأفكار لتحليلها؛ ومعرفة ما ورائها، ثم تجميع تلك القراءة، للكشف عن نشأة الفكرة، وما يرتبط بها.
- المنهج النقدي: حيث تمَّ التمحيص، والنظر في الأقوال، والآراء، والمسائل، والأفكار المعروضة من ناحية الأصل، والمضمون، وأوجه التلاقي، والاختلاف بينها لبيان قيمتها.

الدراسات السابقة

جاءت حول هذا الموضوع عِدة دراسات مختلفة وإن كانت قد التَقَت في بعض المسائل إلا أنها افترقت في إسقاط هذه المسائل على واقع مناطق، وبُلْدان الدِّراسة مما جعل هذه الدراسة مختلفة عن غيرها نظرًا لأن الآثار، والتغييرات تختلف من مكان إلى مكان، ومن بيئة إلى بيئة، وفيما يلي بعضا من هذه الدراسات:

- عمر بن عبد العزيز بن عيسى (١٤٤٢هـ - ٢٠٢٠م). أثر المرض المعدي كورونا على صلاة الجماعة، جامعة الامام محمد بن سعود الإسلامية.
- غازي المطرفي (٢٠٢٠م). آثار وباء كورونا على أحكام صلاة الجماعة في المسجد دراسة شرعية، مجلة الجمعية الفقهية السعودية العدد٥١.
- محمد بن طالب الشنقيطي(٢٠٢٠م): أحكام صلاة الجمعة والجماعة والعيدين في زمن كورونا، مجلة علوم الشريعة والدراسات الإسلامية، العدد٨٣.
- أحمد عبد الرحمن أحمد العسيري (٢٠٢١م): الأحكام الفقهية المتعلقة بجائحة كورونا في العبادات « الأذان وصلاة الجماعة والجمعة»، مجلة كلية الشريعة والقانون بتفهنا الأشراف - دقهلية، العدد ٢٣

خطَّة الدِّراسة

قُسِّمت هذه الدراسة إلى مقدمة، وتمهيد، وخمسة مباحث، وخاتمة.

المقدمة: وتشتمل على: عنوان البحث، وأهميته، وأسباب اختياره، وأهدافه، والمنهج المستخدم، والدراسات السابقة، وخطة الدِّراسة.
تمهيد: تحرير المصطلحات، والمفاهيم.
المبحث الأول: صلاة الجماعة في المسجد مفهومها، وقيمتها، وأدلة مشروعيتها.
المبحث الثاني: حكم ترك الجماعة في المسجد بسبب الخوف من عدوى الوباء، ومنع المصاب من الدخول للجماعة في المسجد.
المبحث الثالث: حكم التَّباعد بين المصَلِّين، وبين الصفوف خوفا من عدوى الوباء.
المبحث الرابع: حكم تغطية المصَلِّي في الجماعة لأنفه، وفمه، ويديه خوفا من العدوى.

تأثير كوفيد-١٩ على صلاة الجماعة في منطقة مالية

محمد شاهد (IUM002718)
محمد زاهد (IUM001690)
نمال محمد (IUM004492)
إبراهيم رفيع (IUM004365)
سلوى محمد لطيف (IUM002845)

المقدمة

الابتلاء سُنَّة مِن سُنن الله تعالى في خلْقه؛ حيث ابتُليت البشرية على مرِّ تاريخها بالعديد مِن الجوائح، والأوبئة كـ«الطاعون» وغيره، والتي أثَّرت بشكل أو بآخر على بعض العبادات المفروضة، وطرق أدائها، ومن هذه الجوائح ما عُرِف بجائحة كوفيد-٩١ والتي انتشرت في جميع أنحاء العالم. ومن ثمَّ شهدت صلاة الجماعة في البلدان الإسلامية مواقف مختلفة عن المعتاد؛ وعليه تم تشكيل جماعة المساجد في جزر المالديف مع التغييرات؛ خلال هذه الفترة توقفت صلاة الجماعة إلى مدة معينة، ومع تحسن الحالة العامة للوباء استؤنفت صلاة الجماعة مع الحفاظ على مسافة بين المأمومين في الصفوف، ثم بعد أن استقر الوضع خُفِّفت هذه التغييرات واستؤنفت صلاة الجماعة، وعادت إلى أصلها. ولا شك أن هذه الأوضاع والتغيُّرات أحدثت تأثيرا على صلاة الجماعة بعد الجائحة من حيث الأداء، والأحكام الفقهية؛ ومن ثم جاءت هذه الدراسة بعنوان «تأثير كوفيد-٩١ على صلاة الجماعة في منطقة مالية» للكشف عن تأثير كوفيد-٩١ على صلاة الجماعة في منطقة مالية الكبرى.

أهمية الموضوع وأسباب اختياره

تتمثل أهمية الدراسة في عِدَّة نقاط، منها:

- أنَّ صلاة الجماعة لها أهمية كبيرة، فمن المهم الحفاظ عليها في أكمل صورها، لا سيما بعد ما أحدثه وباء كوفيد-٩١ من تغييرات أثَّرت على الصورة المعهودة شرعًا لأداء صلاة الجماعة.
- إبراز جانب من جوانب ثبوت أحكام الشَّرع المطهر، ومرونتها، ومراعاتها لأحوال المكلَّفين، والزمان، والمكان.
- كثرة أسئلة المسلمين عن أحكام تلك الإجراءات الاحترازية، ومدى تأثيرها على صحَّة صلاة الجماعة؛ حيث أحدث هذا الوباء عدَّة تغييرات في أدائها من حيث ترتيب الصفوف، وتسويتها وتقاربها، وطول الصلاة، وتقصيرها، ومنع الجماعة وتقييدها؛ لذا لا بد من معرفة هذه الآثار على صلاة الجماعة.
- من المتوقع أن تكون صلاة الجماعة في العاصمة مالية وهي المنطقة الأكثر ازدحامًا، والأكثر ثراءً بالمساجد في البلاد، هي الأكثر تأثرًا بسبب فيروس كورونا (COVID-19)، ومن المهم الكشف عن مدى هذا التَّأثر.

أهداف الموضوع

جاءت هذه الدراسة لتحقيق عِدَّة أهداف منها:

- تكْييف الحُكم الشرعي لواقع الطريقة التي كانت

Kulliyyah of Islamic Revealed Knowledge and Human Sciences

BACHELOR OF IMAAMSHIP

Medium of Instruction	Duration
DHIVEHI	**3 YEAR (6 SEMESTERS)**

Modality **BLENDED**

IUM Main Campus

COURSE FEE

MVR 25،610

- ބަސަލް، ޖިހާދު. 2020. ކޮވިޑް-91: އޮންލައިންކޮށް ކައިވެނި ކުރުމުގެ ހުއްދަ ދުއްތާއިން ދީފި. އެކްސެސްކުރީ 22 މާރިޗް 2024،

https://raajje.mv/75323

- ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓް. 2020. ވ. ޖުޑީޝަލް ދާއިރާގެ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުތަކުގައި ކައިވެނި ކޮށްދިނުމާއި، މަދަނީ އަދި އާއިލީ ޝަރީޢަތްތަކަށް އޮޑިއޯ/ވީޑިއޯ ކޮންފަރަންސްކޮށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ އުޞޫލު ޢާއްމު ކުރުން. އެކްސެސްކުރީ 22 މާރިޗް 2024،

https://www.gazette.gov.mv/iulaan/130292

- ސަލްމާރު، އަބްދުލް އާއި އަބްބަކަރު، އަހްމަދު އާއި އަލިޔުއްދީން، މުހައްމަދު މަޖްދީ އާއި ހަޒަރު، އިސްމާޢީލް ނައްޒީ.2021. "އިޒް އިޓް ޕޮސިބަލް ޓު ޕަރފޯމް އޮންލައިން މެރިއޭޖް ޑިއުރިން ކޮވިޑް-19 އައުޓްބްރޭކް؟" ކްރެސްނާ ސޯޝަލް ސައިންސް އެންޑް ހިއުމަނިޓީސް ރިސަރޗް. އެކްސެސްކުރީ 22 މާރިޗް 2024،

https://www.researchgate.net/publication/350250409_Is_It_Possible_to_Perform_Online_Marriage_during_COVID-19_Outbreak

- ޖޯންސް، މިއާ. 2024. ނިކާހް އޮންލައިން: އަންޑަސްޓޭންޑިންގ އިޓްސް ލީގަލިޓީ އެންޑް ޕްރޮސީޖަރ އިން އިސްލާމިކް މެރިއޭޖް. އެކްސެސްކުރީ 32 މާރިޗް 2024،

https://www.courtly.com/resources/nikah-online-procedures

- އަލްމަޒްރޫޢު، އަބްދުﷲ ބިން މަޒްރޫޢު. 2019. "އައްޒަވާޖު އިސްލާމީ ޢަބްރަ އިންޓަރނެޓް" މަކްތަބާ ނޫރު.

- އަބޫލްހައިޖާ، ޒަކަރިއްޔާ އަހްމަދު. 2007. "އަލް ޢުޤޫދުލް އިލިކްޓްރޫނިއްޔާ ފީ އައްޒަވާޖް ނިކާހް" ޢައްމާން: ދާރުލް ޘަޤާފާ އިސްލާމިއްޔާ.

- އަލްމަރްޒޫޤީ، ހުސައިން ބިން މުޙައްމަދު، ޢަބްދިޔާ: މަޙްމޫދު، އަލީ މުޙައްމަދު އާއި އަބްދުލްމަޤްޞޫދު، އާދިލް އަޙްމަދު. 2005. "އިޖްރާއު ޢަޤްދު އައްޒަވާޖު ޢަބްރަ ވަސާއިލިލް އިއްތިޞާލް އަލްޙަދީޘާ" ދިރާސާ ފިޤްހިއްޔާ އަބްހާ: ޖާމިޢާ އިސްލާމިއްޔާ.

އަދި މަންޒަރު ފެންނަނަމަ އެއީ ހަމަ އެއްވަރެއްގައި ކުރާ ކޮންފަރެންސެއް ބަލައި ވާހަކަދައްކައި އިތުރުފުރުސަތުގެ މުދަލުގައި ސާވިސް އުފައްދައިދިނުމުން ހަމަހަމަކަން އެޅޭއިރު ކޯޓު ކޮންފަރެންސުގައި ކޯޓަށް ވެ މަޢްލޫމާތުދޭއިރު ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގައި މަސައްކަތް ފުރިހަމަކަމާއި އިނސާފުވެރިކަން ޝަރީޢަތްކުރާ ގޮތަށް، ކައިވެނީގެ ޢަމަލު ބަލައި ވަރަށް ކުޑަކޮށެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެންމެހައި ކޯޓުތަކާ ކައިވެނިކުރާގޮތް ވީޑިއޯކޮށް ކޮންފަރެންސްގެ ޒަރިއްޔާއިން ބާއްވާފައިވާ، އެކަންކޮށްދޭ ފޯރަމެއް ހަދައިދީފައި ވީހާ ގާތުން ކައިވެނިކުރުމަށް، އަދި މަޖިލިސްގައި ބެލޭ ފަރާތްތަކުގެ ފުރިހަމަކަން ކައިވެނިކުރާނެ ހުށަހެޅުން ކޮށްފައި ވެއެވެ.

އެހެންކަމުން މި ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސް ކައިވެނިކުރުމުގެ ބާއްވާ ކަމަށް ބެލޭ ފުރިހަމަ ކުރިއެރުމުގެ ވީޑިއޯ އަދި އެއްމަޖިލީހުގައި އެކަން ފުރިހަމަކޮށްދިނުމާއި ސަލާމަތްވުމުގެ ރަނގަޅު ނިޒާމެއް ހޯދިފައެވެ.

ނިންމުން

ކޯވިޑަށް ޝަރީޢަތް މުހިންމު ދައުރުކޮށް އާދައިގެން ބަދަލުކޮށް، ޝަރީޢަތް ޤާނޫނީ ރަނގަޅު ކޯޓުގެ މުހިންމު ކަމެއް މުހިންމު. އާދޭ ދައުރެއް ޢަމަލު މުހިންމު އެއް ޝަރީޢަތަށް ބިލާ ފަރުގަނެ ކުރުމަށް ބޭރުގެ ޤާނޫނީ ހިމާޔަތް ބެލުން އަދި ފުރިހަމަ ކޮށްދީފައިވާ ކުރިމަގު، ބިލާ ފަރުގަނެ ކުރުމުގެ ފުރިހަމަކަމުގެ ހަމަތަކުގެ ޝަރީޢަތްކަމަށް އެއްމަޖިލީހުގައި ބާއްވަން ހިނގައެވެ. އެހެންކަމުން، ކޯޓުގެ ފުރިހަމަކަމުން ކުރިއެރުމުގައި ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައަޅާފައި އޮންނަ ހަމަހަމަކަން ނިޒާމުކަމަކަށް ބެލިފައިވާ ޤާނޫނީ ކަނޑައަޅާފައި، ނިމުނު ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުރިއެރުމެއް ކޯޓުގެ ހަމަހަމަކަން ހިމާޔަތްތެރިކަމާ އެކުގައި އެކަށަވަރުހަމަ ވެސް މަސަލަކަށް ކަނޑައެޅި ދެކެވޭން ބަލައިގެން ޝަރީޢަތް މުހިންމު ބޮޑުކަމެއް ދިނުމަށް ބަލަކެއް. އެހެންކަމުން އެވަރު ބަދަލުތަކާ ގެއިގެން ކޯޓުގެ ހުކުމްގެ ބާއްވާލުމުގެ ބަޔާން ފަރާތްތަކުން ސަލާމަތް އުފެއްދި އަސާސީ ކުރިއެރުން ފެހިކަމެއް. މިވާ އެކަމަށް އެކަށީގެންވާ އިޙްތިރާމް ހޯދުމުގެ މަސައްކަތް ބިނާވާ ޖަމާޢަތް ދިރުމަށްބަލާ އިޙްތިރާމް ދިރާސާއެއް ކުރިއެރުމުގައި އޮންނަން ޖެހެއެވެ.

މިސާލަކަށް އޮންލައިން ދިރިއުޅުމާ ގުޅިގެން ދިމާވާ ގޮތުގެ ފާހަގަކޮށްލެވޭ ބަދަލުތަކުގައި ކޯޓަކާ ބާރުހަމަ ކޮށް ދަރިވަރުންނަށް ކުރިމަގު ހަމަނުކުރާ ކަމުގައި ޝަރީޢަތް ސާބިތު ހުރުން ހަމަ ފެނުނު ކޯޓުގެ އިމްތިޙާނު ދިނުމުގެ ހަމަޖެހުން ހަމަ ކުރުމަށް ކަމަކުރި ކުރިމަގު ކަމެއް.

ޝަރީޢަތް ބޭނުންކުރާ ފުރިހަމަ ކަނޑައަޅާފައި ވީޑިއޯކޮންފަރެންސް ޚިދުމަތް ދިނުމާއި (ސަރުކާރުގެ ނިޒާމުތަކުން) ޝަރީޢަތް ހަމަހަމަކަން ހިމާޔަތްކޮށްދޭ ބާރު، ޚިދުމަތްދިނުމަށް ކޯޓުތަކުން އެކި މިންވަރަކަށް، ކަންކަން ފަސޭހަ ކޯޓުތަކުން ގެނެސް ދީފައި ހިނގަމުންދާ އިސްލާޙީ ޚިދުމަތް މުހިންމު ކަމެކެވެ. އެކަމަށްޓަކައި އަޕްޑޭޓް ދިރާސާކުރުމުގެ އެހެން ކަންކަން ބާރުބޮޑު ކުރިމަގަކީ ކަމެއް ކުރިއެރުމުގެ ޝަރީޢަތް ގެނެސް އެކަމަށް ޚިދުމަތް ހެޔޮ ދިރާސާއެއް ގެނައުމަށް ދިރާސާ ކުރުމުން އަދި ޤާނޫނީ ސިޔާ ގެނެސްދިނުން ދަރިވަރުން ކަމަށް ފެނެއެވެ.

ކައިވެނިކުރައްވާ ޝަރީޢަތްތަކުން ދަރުވަރުކަމާއި އަދި އިޤްތިޞާދީ ފުރިހަމަ ކަމަށް ހިނގާފައިވާ ނިޒާމުކަމާއި، އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތަކީ، ޚިދުމަތްތަކާ ކުރިމަގަކަށް ބަދަލުކުރުމުގެ ގޮތުން ޤާނޫނީ ދެމޭގައި ބަދަލުކުރެވިފައިވާ ޝަރީޢަތް، އަދި މަޖިލީހުގައި ވީޑިއޯ ފަރާތްތަކުގެ ކަރުދާސް ވަނީ އެކަން ކުރުމުން ގެނައުމަށް ކަނޑައެޅިފައި އެއީ އެކަމުގައި މާބޮޑު ތަފާތުކަމެއް އޮތުމުން ނިޒާމު ކަމެއް، އެހެނަސް އެކަން ދެމެހެއްޓުން ހަމަގޮތަކަށް ފެނެއެވެ.

ރިފަރެންސް

- ފެމިލީ ކޯޓު. 2020. ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސް ކޮށްގެ މަޖިލިސް ބާއްވައި ކައިވެނީގެ އަޤްދުކޮށްދިނުމުގެ އުސޫލު. އެކްސެސްކުރީ 22 މާރިޗް 2024،

https://familycourt.gov.mv/wp-content/uploads/2020/05/Video-Conference-koh-Kaiveni-koh-dhinun.pdf

ތަންގައިވެސް ކާވެނީގެ ޢަޤްދުކުރާ މަޖިލިސް އޯޑިއޯ-ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިން ބޭނުންކޮށް ކުރިއަށްގެންދިޔުމަކީ ފަސޭހަކުރެވުނަމަ، އެކަމުގައި ޝަރީޢަތް ގޮތުން ފުރުޞަތުދެއްވާ ހުރިކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަށަވަރުކުރުމުގެ ހުރިއްޔާކަން އޮތުމަކީވެސް މި ދިރާސާ ކުރުމުގެ އެއް ސަބަބެވެ

ޢަބްދުއްސަލާމް ޢަބްދުލްބާރީ، ޢަބްދުލްހަމީދު މަޙްޒީ އަލިޔުއްދީނާއި، އިސްމާޢީލް ބަޙަރް ބަދާރު، "އިޖާބް ޤަބޫލް ޖީ ޕްރޮސިޖަރ އޮންލައިން މެރޭޖް ޑިއުރިން ކޮވިޑް-19 އައުޓްބްރޭކް؟" މި މަޟްމޫނުގައި ދިރާސާކުރައްވާފައިވަނީ ކޮވިޑް19ގެ އާލަމީ ވަބާގެ ދުވަސްވަރު އިންޑޮނީޝިއާގައި އޮންލައިންކޮށް ކުރެވުނު ކާވެނިތަކާ ގުޅޭގޮތުންނެވެ. "އިއްތިޙާދުލް މަޖިލިސް" ނުވަތަ "އެއްމަޖިލީހެއް ކަމުގައިވުން" މި މަފްހޫމް ދުނިޔަވީ ސަބަބުން އިސްތިޝާރާގެ ގަވާއިދުތަކުގައި މީގެ ކުރިން އޮންލައިން ކައިވެނި ކުރުން ނުވިނަމަވެސް، އެއް މަޖިލީހެއް ކަމުގައި ވުމުގެ މަފްހޫމަށް ކާވެނީގެ އިޖާބާއި ޤަބޫލު ހިނގާކަން ޔަޤީންވުން ކަށަވަރުކުރުން ކަމަށްވާއިރު، އޮންލައިންކޮށް ކުރެވޭ ކައިވެނިތަކުގައި އެ މަފްހޫމް ހާސިލުވާތީ، އޮންލައިންކޮށް ކައިވެނިކުރުމަކީ ޝަރުޢީގޮތުން ބާޠިލުނުވާކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ

ޢަބްދުﷲ ބިން މަޙްމޫދު އަލްމަޙްރޫބީ، 2019 ވަނަ އަހަރު "އަލްޢަޤްދުލް އިލްކްތްރޫނީ ޢަބްރަ އިންތަރްނެތް" މި މަޟްމޫނުގައި ކުރައްވާފައިވާ ދިރާސާއިން، ފެންނަ ޢަޞްރީ ކައިވެނީގެ ފުރޫޢީ މަސްއަލަ ފުޤަހާ ބަޔާންކުރައްވާފައިވާއިރު، އެ ބަހުސްތަކުގައި އަދި ޝަރުޢީބަޔާންކުރުމާއި، މަސްއަލަ ނުފެނި ހުރުމަކީ އަޅާ ބަލަންޖެހޭ ފިޤުހީ ޤަވާޢިދަށް ޚާއްޞަ ޝަރުޠަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމާއި އުޞޫލުފިޤުހުން ނަތީޖާކަން ކަނޑައަޅާނަމަ ހުކުމްދެވޭނެކަމަށްވެއެވެ

މި ދިރާސާ ފުރިހަމަކުރުމުގައި، ރާއްޖޭގައި އޯޑިއޯ-ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިން ބޭނުންކޮށް ކުރެވުނު ކައިވެނިތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއް މަޖިލިސް ބޭނުންކޮށްގެން ކުރެވުނު ޝަރުޢީ ގޮތްތަކާއި، ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ގަވާއިދުތަކާއި އުޞޫލުތަކުގެ ބަލައިލެވިފައިވަނީ ދެ ކައިވެނިއާއި އުޞޫލުތަކުގެ ކައިވެނި ސާބިތުކުރުމުގައި ޝަރުޢީ މަޢުލޫމާތާއި އަދި ބަލައިލެވިފައި ވާނެއެވެ

ދިރާސާގެ މަންހަޖު

މި ދިރާސާ ފުރިހަމަކުރެވިފައިވަނީ، ގަސްދުކޮށްފައިވެސް ކޮލިޓޭޓިވް ދިރާސާއެއްގެ ގޮތުގައެވެ. އެގޮތުން ޝަރުޢީ ފޮތްތަކުންނާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި ހުރި ކަމާގުޅޭ އުޞޫލުތަކާއި ލިޔެކިޔުންތަކާއި ކަނޑައެޅުންތަކާއި ދިރާސާތަކަށް މަރުޖަޢުކޮށް އެނަލައިޒްކުރެވިފައެވެ. ޝަރުޢީ ގޮތުން ކަންއޮތްގޮތް ދަނެގަތުމަށްޓަކައި، ޤުރްއާނާއި، ޙަދީޘާއި، ފިޤުހުވެރިޔާ "އަލްފިޤްހުލް އިސްލާމީ ވަ އަދިއްލަތުހޫ" އާއި ބުރްހާނުއްދީން ބިން މުޙައްމަދުގެ "އަލްމަބްސޫޠް" މި ފޮތްތަކާއި ހިމެނޭ މަޢުލޫމާތުތަކުގެ ހިފެހެއްޓިއެވެ

މީގެ އިތުރުން ކޯޓުތަކުން ޢަމަލުކުރި ގޮތް ދުނިޔޭގެ މުސްލިމްޤައުމުތަކާއި ފެމިލީ ކޯޓުން 2020 ވަނަ އަހަރު އެކުލަވާލި، އޯޑިއޯ-ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިން ކާވެނީގެ މަޖިލިސް ބާއްވައި ކައިވެނި ޢަޤްދުކުރުމުގެ އުސޫލުގައި މިވޭ އަމުރު ޤާނޫނީ ދާއިރާގެ ތަޖުރިބާތަކާއި ކޯޓުތަކުގައި ކައިވެނި ކުރެވުނުގޮތާއި، މަރުޙަލާ އަދި ޢާއިލީ ޝަރީޢަތްތަކުގެ އޯޑިއޯ/ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިން ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ އުސޫލުތަކަށް ބަލައިލެވިފައިވެއެވެ. ދިރާސާ ހޯއްދަވާ ކުރެވުނީ ކޯއްބަ ބަޔާންތަކުގައި ކޯޓުތަކާއި ކައިވެނިއާއި ކޯޓުތަކުގައި ޢަމަލުކުރި ގޮތްގޮތަށް މަޢުލޫމާތު އެކަމާގުޅޭ ޝަރުޢީ ބަހުސްތަކުގެ މަޢުލޫމާތެވެ

ހޯދުންތައް

މި މަޟްމޫނުގައި ދިރާސާކުރުމުގައި ކަނޑައެޅިގެން ދިރާސާގެ އިތުރު ދިރާސާއެއް މުޅިޤައުމަށް ކުރެވިފައިވާ ގޮތް ޕްރެކްޓިސްކަމެވެ. އެގޮތުން ނަމަވެސް ފިޤުހީ ކޯޓުތަކުގައި އިޖުތިހާދުވެރިން ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ކަންކަމުން ދިރާސާކުރެވިފައިވާ މިކަންކަމުގެ މައިގަނޑު ބުނުމަކީ ނުޖެހޭ ކަމެއް އެވަރު ފިޤުހުވެރިންގެ ހުރިކަމަށް ފެނިއްޖެއެވެ

އިންޑޮނީޝިއާގައި ކުރެވިފައިވާ ދިރާސާތަކަށް ބަލާއިރު، އޮންލައިންކުރުމުގައި ކާވިން ޢަޤްދު ކުރުން ޝަރުޢީ ގޮތުގެ މަޤްބޫލު ޕްރޮސީޖަރުގައި ހުކުމްދޭ އިންޑޮނީޝިއާ ކައިވެނިކުރުމާ ކައިވެނިވެސް ބަޔަކު ވާހަކަދައްކާ ބޭނުންކުރައްވާފައިވާކަން އެނގެން އެބައޮތެވެ.

ކޮވިޑް-19ގެ ޙާލަތުގައި ކާވެނިކޮށްދިނުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޢަމަލުކުރެވޭގޮތާއި އެކަމުގެ ޝަރުޢީ ޙުކުމްތައް

އަޙްމަދު ޝިފާޢު (IUM001691)

މުޙައްމަދު ޒާހިދު (IUM001690)

އިބްރާހީމް މާހިރު (IUM004407)

އިލްމީ އަދަބިއްޔާތުގެ މުރާޖަޢާ

ކާވެނީގެ އަޤްދުކުރާއިރު، އެއް މަޖިލީހެއްގައި އީޖާބާއި ޤަބޫލު ފުރިހަމަވުން ޝަރުޢީގޮތުން ލާޒިމުވޭ. ކޮވިޑް19ގެ ޙާލަތުގައި އޯޑިއޯ-ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިން މެދުވެރިކޮށް ކާވެނީގެ މަޖިލިސްތައް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުން ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވާއިރު، އެއް މަޖިލީހެއްގައި ކާވެނީގެ އަޤްދު ފުރިހަމަ ވުމުގެ ޝަރުޠު ފުރިހަމަ ވާކަން ކަށަވަރު ކުރުމަކީ މުހިންމު ކަމެކެވެ. އެ ބަދަލަކީ ޝަރުޢީ ގޮތުން ކާވެނީގެ ސައްޙަކަމާމެދު ސުވާލު އުފެދިދާނެފަދަ ބަދަލަކަން ވާތީ، އެކަމަށް އިލްމީ ޝަރުޢީ ޖަވާބެއް ލިބެންޖެހެއެވެ. އެހެން ކަމުން މި ދިރާސާގައި، ކޮވިޑް19ގެ ބަލިމަޑުކަމުގެ ހާއްސަ ޙާލަތުގައި ކޮށްފައިވާ ކާވެނިތައް [illegible] ގޮތްތަކުގެ މައްސަލާއި އެކަމާގުޅޭ ޝަރުޢީ ޙުކުމްތަކުގެ [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ކާވެނީގެ އަޤްދުގެ [illegible]

[illegible]

ކީ ވޯޑްސް

ކޮވިޑް19 ، [illegible]، އޯޑިއޯ-ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިން،
ކާވެނި އަޤްދުކުރުން، ޝަރުޢީ ޙުކުމް

ދިރާސާގެ ފަސްމަންޒަރާއި މަޤްޞަދު

[illegible]

[illegible]

[illegible]

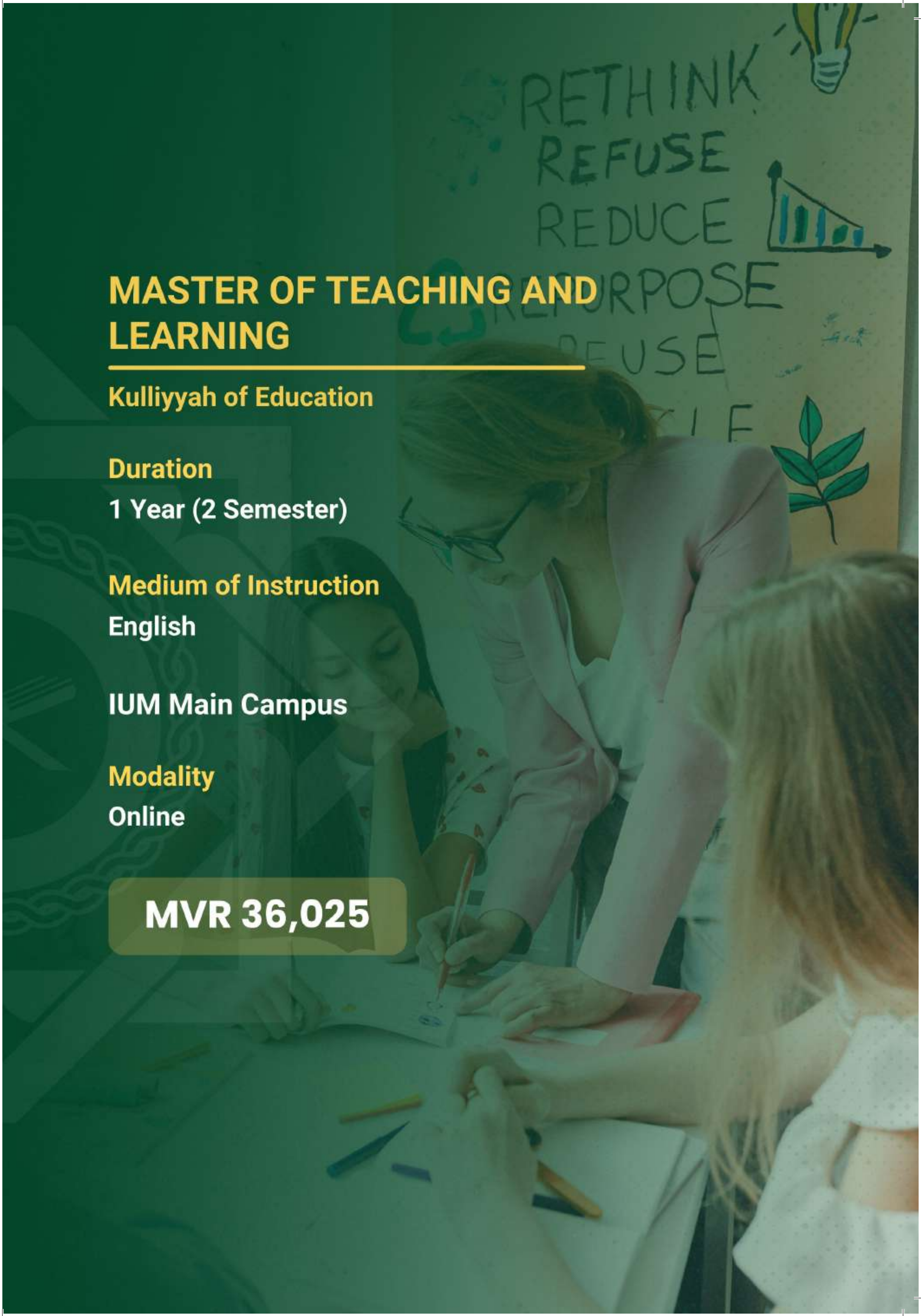
RETHINK
REFUSE
REDUCE

MASTER OF TEACHING AND LEARNING

Kulliyyah of Education

Duration
1 Year (2 Semester)

Medium of Instruction
English

IUM Main Campus

Modality
Online

MVR 36,025

ރިފަރެންސް

- އަބޫދާއޫދު ސުނަން. އަބޫދާއޫދުއްސިޖިސްތާނީ ވަ މުޙައްމަދު މުޙްޔިއްދީން [illegible]. ނާޝިރު: މަކްތަބަތުލް [illegible]. ފުރަތަމަ ޗާޕު، 1407ހ 1987މ (39، 67-70، 263-277، 279-287)
- [illegible] ޢަބްދުﷲ [illegible] [illegible]. 1425ހ 2004މ (144)
- [illegible]. 14 [illegible] 1422ހ 2001މ (732)
- [illegible]. 1416ހ 1995މ (35-398)
- [illegible] ޢަބްދިﷲ [illegible]. 1410ހ 1989މ (112)

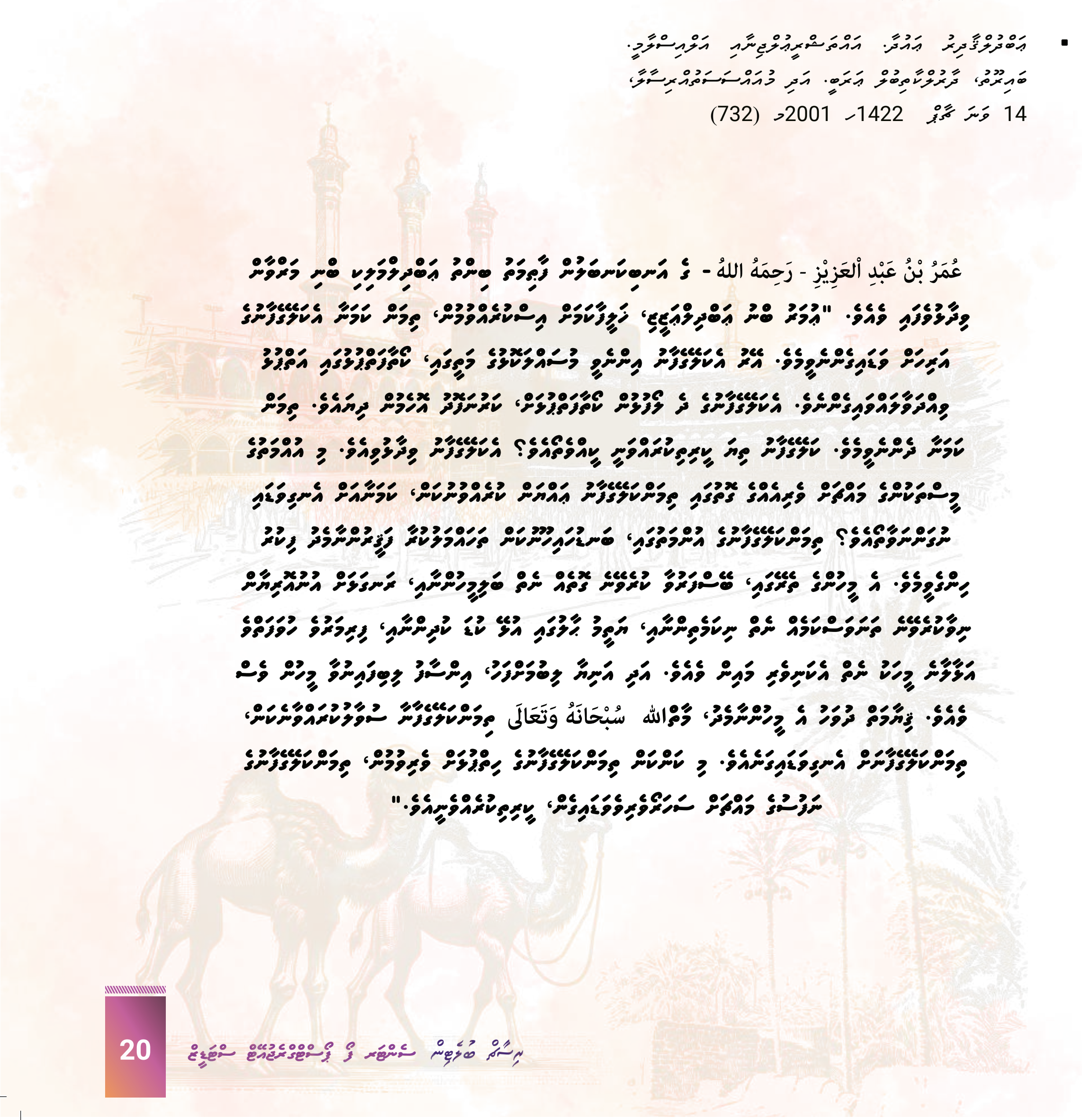

عُمَرُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيْزِ - رَحِمَهُ اللهُ - ގެ އަނބިކަނބަލުން ފާޠިމަތު ބިންތު ޢަބްދިލްމަލިކު ބިން މަރްވާން ވިދާޅުވެފައި ވެއެވެ. "އުމަރު ބްނު ޢަބްދިލްޢަޒީޒު، ޚަލީފާކަމަށް އިސްތިޚްލާފުވުމުން، ތިމަން ކަމަނާ އެކަލޭގެފާނުގެ އަރިހަށް ވަޑައިގެންނެވީމެވެ. އޭރު އެކަލޭގެފާނު އިންނެވީ މުޞައްލާގައި، ކޯތާފަތްފުޅުގައި އަތްޕުޅު ލިއްބަވާލައްވައިގެންނެވެ. އެކަލޭގެފާނުގެ ދެ ލޯފުޅުން، ކަރުނަފުޅު އޮހޮރެމުން ދިޔައެވެ. ތިމަން ކަމަނާ ދެންނެވީމެވެ. ކަލޭގެފާނު ތިއީ [illegible]؟ އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. މި އުއްމަތުގެ މީސްތަކުންގެ [illegible] ވެރިއެއްގެ ގޮތުގައި ތިމަންކަލޭގެފާނު [illegible] ނުދަންނަވާތޯއެވެ؟ ތިމަންކަލޭގެފާނުގެ [illegible]، [illegible] ނިވާކުރުމުގެ ތަނަވަސްކަމެއް ނެތް ނިކަމެތިންނާއި، [illegible]، ﷲ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى [illegible]"

މުސްލިމުންގެ ދުނިޔޭގައި ޖަލްދު އުފެދިގެންދިޔަގޮތަށް ބަލާއިރު، ރަސޫލުﷲ ﷺ ގެ ދުވަސްވަރާއި އަބޫބަކުރު ރަޟިޔަﷲ ޢަންހުގެ ދުވަސްވަރުގައި ޖަމްޢުގެ ގޮތުގައި ވަކިން ތަނެއް އިޚްތިޔާރުކުރައްވާފައިވާކަމާއި، ބަންދުކުރަންޖެހޭ މިހެން އެދުވަސްވަރު ބަންދުކުރައްވާފައިވެސް އެތަންތަނަކީ އާންމުކޮށް މިހެން އުޅެން އުނގެނުމާ ތަންތަނުގެގޮތުގައި ބެލެވުނު، މިސްކިތްތަކާއި ގެތަކާއި ޙަލްޤާ ފަދަ ތަންތަނުގެގޮތުގައެވެ. (ޕަސަން، 1987

އޭގެ ފަހުން، ޖަމްޢުގެ ގޮތުގައި ވަކިން ޚާއްޞަ ތަނެއް އިޚްތިޔާރު ކުރެއްވުމުން ބަކާއި އިސްލާމީ ތާރީޚުގައި އަލިން، ޢުމަރު ރަޟިޔަﷲ ޢަންހުގެ ދުވަސްވަރުގައި، 4000 ދިރުހަމު ދުއްވާފައި، ބަޒްވާންބިން އުމައްޔަތުގެ އަސްޖާރުޖިން ގެކާގެއް ބައްލަވައިގަތެވެ. އިބްނުޙަޖަރާއި، އިބްނުސީރީނާއި، އިބްނުލްޖައުޒީއާއި، އިބްނުތައިމިއްޔާއާއި، އިބްނުރަޖަބާއި އިމާމު ނަވަވީ ފަދަ ބޭފުޅުން އެކަން ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް އެތަންފުޅު ބަރަކާތްތެރިވެފައިވެސް، އިލްމީ އަޚްލާޤީކަމާއި ސާހިބަވަ ވިއްޔާ، ގެއްލުމުގައި ފުރިހަމަވެފައި ހުންނަންޖެހޭ އަސާސީ ކަންކަން ފުރިހަމަކޮށްފައިވާ، ހެޔޮވިފައިވާ ގެއްލިގެ ގޮތުގައެވެ. މިހާރު މިދިޔަކަށް ބަންދު ޖަހައިގެ ސިފައިގައިއް ނޫނެވެ.

އެއަށްފަހު ބަލިގެވުން ކުޑާގައި ވަގުތު ބަންދުކުރެއްވުމަކީ އުއްދަރަނިޖުން ޖަހައް ހައްދަވައި ވަގުތު ބަންދު ކުރެއްވުމުން އަމަން ހަވާލުކުރާ ސަކާނަތުން ހުނުވުން، ފެއްޓުނީ ގަޑުން އެޖަހު ދަތްހާރު ކުރެއްވިކަމާއި އަދި ތަހުން ބަސްބަރާގައި ޖަހައް ހައްދަވާ ކަމަށް ދިޔާލެވިފައިވެއެވެ.

ވީމާ، އިސްލާމީ ތާރީޚުގައި ޖަހައްގެ ވަގުތުގައި ފުރަތަމަ ގެއެއް އިޚްތިޔާރު ކުރެއްވި އުމަވީގެ ޒަމާނުގައި އައިސްފައިވާ ބަސްމާއި އަސްލު ފުރަތަމަ ޖަހައްގެ ވަގުތުގައި މިޔާއް ބިނާކުރެއްވި އަޙުމަދުގެ ދުވަސްވަރުގައި ކާލަން ބާރު ބަންދުފައްސާ ބަރަކަތް ބަބަސުކަން ރައްޔިތުންނަށް ހުއްދަވެއެވެ. (ޕަސަން، 1987

ޖަހަށުދާއި ޖަހާ ގަޑިގައި ހަމަހަމަ ބާރުކުރާ ވިހެން ބަންދުކުރަންޖެހޭ ބާރަގަޑިގައި އެކަމިގެންވާ ރަނގަޅުގޮތަކުގައި ސަރުކާރު ހަމަޖެހޭ އެއްގަޑިން އެކަން ކުރުމަށް ސަރުކާރު ގަޑިން ހުއްޓި ކަމެއްކަމަށް މިކަންކަމުގެ ޖަހަލުމަށް އިތުރުކުރެއްވުން ދަރިތެރިކުރައްވައެވެ. (ޕަސަން، 1987

އަދަބުއްގެ ގަޑިގައި ހައްމުދަލާ ބަންދުކުރުމަށް އެކަމުގައި ވިސް އުނިކަންތަކާއި ހިފޭ ކަމެއްގެ ގަޑިގައި ސަރުކާރު ސިޔާސަތުގެ ދާއިރާގެ ފޮތްތަކުގައި ސިފަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން އޭނާ ސިފަކުރައްވާ ގޮތުގައި އިލްމުވެރިން ބަހުސްކުރައްވާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، ދަރުސްދޭގޮތާއި ހުޖްޖަތާއި ނުކުތާދެނީ ހަރުދަނާ ކުރަންޖެހުމާއި، ދަރުސްދޭގޮތް އުފެއްދުންތެރިކަން ދަސްކުރުމާއި، ބަންދުކުރުމާ ވިސްނަވައިދީ އިމްތިޙާން ގަސްތުގައި ބޭނުމ ކުރުމުގެ އުސޫލުތަކާއި ޖަދަލުކުރުމުގެ އަދަބުތަކާއި، ކިޔަވާ ދަރިވަރުންގެ ބާރުއާއި އަސްލުވަތަ ބަހުސްކުރުމުގައި ނިޔަތްފުޅުކަން ސާފުކުރުމާއި، ޢިލްމީ އަދަބުތަކާއި، ޤަވާޢިދުތަކާއި، ސުވާލުކުރުމުގެ އުސޫލުތަކާއި، ޖަވާބުދިނުމުގެ ގޮތާއި، މަތީ ފެންވަރުގެ ދަރުސް ދިނުމުގެ އުސޫލުތަކާއި، ޢިލްމުވެރިން ދަރުސްދިނުމުގެ ކުރިން ތައްޔާރުވުމާއި، ޢިލްމީ ބަހުސްތަކުގައި ބައިވެރިވާ ގޮތާއި ދަރިވަރުން ކިޔަވަން ބޭނުންވާ ފޮތްތައް ހޯދައިދިނުމާއި، ދަރިވަރުން ޢިލްމު ހޯދުމުގައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތްތައް ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި އެކަންކަމަށް މި ޒަމާނުގައި އެއް ކަންކަމެއްގެ ގޮތުގައި ކަންކަން ފާހަގަކުރެވިފައި ބަލާއިރު ސަޤާފީ ފެންވަރު އުސޫލުތަކާ ގުޅިގެންނެވެ. (ޢައްދާ، 2001

މިކަންކަމަށް ބަލާއިރު މިޒަމާނުގެ މިނިވަންކަން ހިފެހެއްޓުމަށް މިހާރު ބަންދުކުރެވޭ ގެދޮރުގައި އެކި ސަޤާފީ މިންގަނޑަށް ބަލާއިރު، އިންސާނުންނަށް ﷲ ތަޢާލާ ދެއްވި މިނިވަންކަމުގެ މައްޗަށް ބަރުދަސްތުކޮށް ޢަމަލުކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ ކިބައިން ކުރިމަތިލާން ހުރި ކަންކަން ބަލަމުންނެވެ. އެހެންކަމުން މިޒަމާނުގެ މިނިވަންކަން އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ހިފެހެއްޓޭ އަށް މިނިވަންކަން ހިފެހެއްޓޭ ސަރުކާރު ބަރުދަސްތުކޮށްގެން ސަރުކާރުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މަދު ބަޔަކު ދިރިއުޅުމުގެ ޑޮކްޓަރުން ކަނަވަރުކުރެވިފައި ހުރި ތަންތަނުން ފެނެންވާނެ ކަމެވެ. އަދި މިނިވަންކަން ހިފެހެއްޓުމުގައި އަމަލުކުރުމާ އިންސާނީ ކަރާމާތައް ސަރުކާރުގައި އެކަން ކަނޑައަޅާފައިވާ ބާރުތަކުގެ ތެރޭގައި ގެނައުމަށް ފިޔަވަޅު ލުމަށް ކުރިއަށް ދަނީ ކަމަށް ވާނަމަވެސް ސުވާލު އުފެދެއެވެ. އަދި އެކަންކަން ނުކުރަނީ އެސަރުކާރާއި ޙާލަތު ނުވަތަ ބަނޑުޖެހޭ ސަރުކާރުގެ ބަދަލުގައި ރާއްޖެތެރޭގައި ކުރިއަރަމުން ގެންދާ ބަޔަކުގެ ތަރައްޤީ ފެނިފައިވާ ހަމަ އެގޮތަކުން ކުރިއަރުވަމުންނެވެ.

ޕާޓެކްސް

ދިވެހިރާއްޖެ، ހައްދަދު ކުރުން، ބަންދުކުރުން، އިސްލާމީ ކުރުން، ސަރުކާރު ބުނުމު

މީހުން ހައްޔަރުކޮށް ބަންދުކުރުން - އިސްލާމީ ނަޒަރަކުން

މުޙައްމަދު ޝާހިދު *(IUM001690)*

ޢިލްމީ އަދަބިއްޔާތުގެ މުރާޖަޢާ

މީހުން ހައްޔަރުކޮށް ބަންދުކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ މަޤާޞިދުތަކާއި ނިޒާމާއި ގުޅޭ ބައެއް ކަންކަމުގެ ގޮތުގައި މިހާތަނަށް ދިރާސާ ކުރެވިފައިވާ ލިޔުންތަކުން މުހިންމު ބައެއް ކަންކަން، މި ޢިލްމީ އަދަބިއްޔާތުގެ މުރާޖަޢާ ކުރުމުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ މައިގަނޑު މުހިންމު ކަންކަމުގެ ގޮތުގައި ބައެއް ކަންކަން ހުށަހަޅައިދެމެވެ

ޖަލުގެ ތަޢުރީފު ބަޔާންކުރައްވާފައި އިސްލާމީ ޝަރުޢީ ފުޤަހާއުންގެ ކުރިން މިޔައިން ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފާހަގަކުރެވިފައިވާ މަޢުލޫމާތު ނަންބަރުގައި، ޖަލުގެ މައުސޫޢާގައި ޝަރީޢަތު ކުރައްވާފައިވާ މަޢުލޫމާތުން އެނގެން ހުރެއެވެ. އެގޮތުން އިބްނުތައިމިއްޔާގެ ޝަރީޢަތާއި ކާސާނީގެ ޝަރީޢަތުން ބަޔާނަށް، އެއީ "މީހަކު ބަންދުކޮށް ގޮތަކަށް ކަންކަން ކުރުން ހުއްޓުވައި މީހަކު ހިފެހެއްޓުން" ކަމަށް، ނުވަތަ އެއީ "މީހަކު ދިނީ ނުވަތަ އިޖުތިމާޢީ ކަންކަމުގައި މަސައްކަތްކުރުން ނުކުތުން މަނާކުރުން" ކަމަށް މާނަކުރައްވާފައިވާކަން އެނގެއެވެ. (ކާސާނީ، 1987) (އިބްނުތައިމިއްޔާ، 728ހ) (އިބްނުލްޤައްޔިމް، 751ހ) (އަބޫޢަބްދުﷲ އައްޝާފިޢީ، 2004) ނަމަވެސް، ފުޤަހާގެ ދިނީ ޤާމޫސްތަކުގައި އެ ގޮތުގެ ގޮތްތަކާ މައްސަލައާ އެއްވެސް ކަންކަމުގެ މައްސަލަ ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ގޮތުގެ ބަޔާންކުރައްވާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

ބަންދުކުރުމާއި ހައްޔަރުކުރުމުގައި އޮތް ޝަރުޢީ މަޤްޞަދަކީ ބަލާއިރު، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި މީހަކު ބަންދުކުރުން ޖާއިޒު ވުމަކީ، އޭގެ ޖެހުމުގައި މަޤްޞަދެއް ނުވަތަ އެކަމުން ގެއްލެއް ކުރިމަތިވުން ފިޔަވައި ޝަރުޢީ މަޤްޞަދެއް ހާސިލުކުރުމުންކަން އެނގެއެވެ. އެގޮތުން ބަލާއިރު، އިސްލާމީ ތާރީޚުގެ ރަސޫލާގެ ފަހުން ޚިލާފަތުގެ ދުވަސް އިބްތިދާއިން ބަންދުކުރައްވާފައިވާ ބަޔާނަށް ގޮތުގައި މީހަކު ބަންދުކުރުމުގެ މަޤްޞަދުތަކުގެ ތަފާސީލު އެއީ މީހަކު ހިސާބު ކުރުމާއި ހެއްދުމަކަން ޙުކުމްކުރުމެއްކަމަށް ޤާޟީ އަބޫޔޫސުފް (182ހ) ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި އަބޫ ޢަބްދުﷲ އަލްޙަބީބީ އައްޝާފިޢީ (318ހ) ކުރު މުއްދަތެއްގެ ބަންދުތަކުގެ ބާބުގައި ކުރުން ޖިނާޢީކުރުމާއި އަދަބުދިނުމާއި ކުރުމާއި ހަމަ މަގަން އެހުށަހަޅާ ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި ތަޢުޒީރު ކުރުމުގެ މަޤްޞަދަކީ، އިސްލާމީކުރުމުގައި ޤިޔާސްކަންކަން މަނާކުރުމާއި އެކަށީގެން ދަރުމަވަންތަކުރުމާއި ހަމަހަމަކަން އަދާކުރުމާއި ނަސޭހަތްދިނުމާއި ކަމަށް ހުއްޓުވުމަށްކަމަށް އިމާމުލްޙަރަމައިނި (450ހ) ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި އިމާމުލްޤަރާފީ އަލްމާލިކީ (587ހ) އާއި ޝައިޚުލްއިސްލާމް އިބްނުތައިމިއްޔާ އަލްޙަންބަލީ (728ހ) އާއި އިބްނުލްފަރްޙޫން (799ހ) އާއި އިމާމުއްޝައުކާނީ (1255ހ) އާއި އެހެން އިލްމުވެރިންނަށް އެކަމުގެ މަޤްޞަދުތައް އެފަދައިން ބަޔާންކުރައްވާފައިވާކަން އެނގެއެވެ. (ކާސާނީ، 1987

އަދި ފައިސާ މުސްލިމުންގެ ގޮތުގައި އެކި ޖަމާޢަތްތަކުގައި ޖަލު ހަދައިގެން ޖަލުގައި މީހުން ބަންދުކޮށް، މިންނަން ތަފާތު ބަލާފަ ދައުލަތް، ފާޚަރުގައި ދަރުތަކާ އުޅުމައި ވިސް އަނިޔާތަކާއި ހަރަކާތްތަކަން ތަޢުލީމު ފެންނަން އެބަހުރެވެ. އަދި އެ ޖަލުތަކާ ހިންގުމުގައި މަޤްޞަދު ޙާޞިލުވުމައި އެކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އެކަމުގެ މަޤްޞަދު އެކަމާގެ މުދިން ތަފާތުކަން އިންސާނީ ބުނިޔާދު ބަދަލުވަމުންދާ އަނިޔާތަކުގެ ގޮތްގޮތުން ކަންތައް އެނގެއެވެ. (ކާސާނީ، 1987

يا ابن آدم، لا تعتبرالناس بأموالهم وأولادهم؛ ولكن اعتبرهم بالإيمان، والعمل الصالح

"އޭ އާދަމުގެ ދަރިއާއެވެ! މީހުން މިންކުރުމުގައި އެބައިމީހުންގެ މުދަލާއި ދަރިންނަށް ނުބަލާށެވެ!
އެހެނަސް އީމާންކަމާއި ހެޔޮ އަމަލުން މީހުން މިންކުރާށެވެ!"

- قتادة رحمه الله -

ކުއްލިއްޔާ އޮފް ޤުރްއާން އެންޑް ސުންނާ

މާސްޓަރ އޮފް އާޓްސް އިން ޤުރްއާނިކް ސަޔިންސަސް

ކޯހުގެ މުއްދަތު
1 އަހަރު (2 ސެމިސްޓަރ)

ކިޔަވައިދޭނެ ބަސް
ދިވެހި ބަސް

ކިޔަވައިދޭނެ ގޮތް
ކުލާހަށް ހާޒިރުވެގެން

MVR 32,770

- ތަރާއިލް، އެސް.، ބޮރޭގޯ، އެމް.، ޕްރިންސް، އެމް.، ނުއެން، ކޭ. އޭ.، ޝެކަރ، ޕީ.، ފިނެލީ، ސީ. ޖޭ.، އަދި ވޯޓަރސް، ސީ. (2018). އެކްޓިވް ލަރނިންގއަށް ދަރިވަރުންގެ ދެކޮޅުވެރިކަން ކުޑަކުރުމުގެ ސްޓްރެޓެޖީތައް. އިންޓަރނޭޝަނަލް ޖަރނަލް އޮފް ސްޓެމް އެޑިޔުކޭޝަން، 5(1)، 1-16.
- މައިކަލް، ޖޭ. (2006). އެކްޓިވް ލަރނިންގ މަސައްކަތްކުރާކަމުގެ ހެކި ކޮބައިތޯ؟. އެޑްވާންސަސް އިން ފިޒިއޮލޮޖީ އެޑިޔުކޭޝަން.
- ޑިކްސިންސް، ޖޭ. ((2015. 'އެކްޓިވް ލަރނިންގ' އަކީ ކޮބައިތޯ އަދި އެއީ މުހިންމުވަނީ ކީއްވެ؟.
- ޑީ، ޖޭ. ޕީ. (1999). ކްރިޓިކަލް އިޝޫސް: ޔުނިވާސިޓީ އަދި ލިޓަރަސީ ސްޓަޑީޒް: ނޭޝަނަލް އެކަޑެމީ އޮފް ސައިންސަސްގެ ޔުނިވާސިޓީ ރިޕޯޓް އަހަރެއް ފަހުން. ޖަރނަލް އޮފް ލިޓަރަސީ ރިސަރޗް، 31(3)، 355-374.
- ފްރޭންކްލިން، ބީ. (2013). އަހަރަށް ކިޔައިދީފައިވާ އަހަރެން ހަނދާން ނެތޭ. އަހަރަށް އުނގަންނައިދީފައިވާ އަހަރެން ހަނދާން ބަހައްޓަން. އަހަރެން ބައިވެރިކޮށްފައިވާ އަހަރެން ދަސްކުރާނަން.
- ހުލްކާރު، އާރ.، އަދި ކެއްޓަރަރ، ސީ. (2010). ކްލާސްރޫމް ސަރވިސް ލަރނިންގއާއި ކްލާސްރޫމްގަރުންނަން ލިބޭކަމަށް ދެކޭ އަހުލު ވެރިންނަށް. ޖަރނަލް އޮފް ކްލާސްރޫމް ބިހޭވިއަރ، 9(1)، 37-53.
- ވަން ޑެރ ފޯގެލް، ޖީ. އެސް.، އެސްޕަރސަން، ޕީ.، ވާޖްސްކޮޓްރޫމް، އެމް.، އަދި ޓޫޓޫ، ޖީ. (2015). ރިސްކާއި ޕްރޮސެޑިޔުރަލް ދެނެގަތުން.
- މަކާތަން-މަކްޑޯނަލްޑް، ޖީ. (2014). ހުރުމަ ގެޒައިންގައި ކްލިނިކަލް ރިސަރޗް. ހަރުގެ: ހުރުމަ އެންފަރުގަރަންމަންޓް ރިސަރޗް އެންޑް ގެޒައިން ޖަރނަލް، 7(4)، 120 -134.
- ތޮރަޖަން، އޭޑީ. ޓީ. (2018). ސޯޝަލް ސައިންސަސްއާއި ގުޅުންހުރި މާއްދާތަކުގައި ކްލިނިކަލް ރިސަރޗް މެތެޑޮލޮޖީ. ޖަރނަލް އޮފް އިކޮނޮމިކް ގެޑިއެޓްމަންޓް، އެންފަރުގަރަންމަންޓް އެންޑް ޕޮލިސީ، 7(1)، 23-48.
- ޖޯޒީ، އާރ. (1994). ވަކި ވަކި ކްލިނިކަލް ރިސަރޗް

މެތަޑޮލޮޖިކަލް ފެކްޓަރސް ކްލިނިކަލް ނަރސިންގ. ޖަރނަލް އޮފް ފެކްޓަރސް ސައިކޮލޮޖީ، 25(2)، 190-220.

- ކާސްޓްލްބެރީ، އާރ.، އަދި ނަދާން، އާރ. (2018). ކްލިނިކަލް ރިސަރޗް ޑޭޓާގެ މިޝަންގެ އެނަލިސިސް: އެއީ ބަދަލުތަ ފަރަގު ކުރެވޭ ކަމެއްތޯ؟. ކަރިކިއުލަސް އިން ފާމަސީ ޓީޗިންގ އެންޑް ލަރނިންގ، 10(6)، 807-815.
- ޔުރިޕީ ފެޑެރޭޝަންގެ ދިވެހި ތަރުޖަމާ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް، 2102.
- މުސްތަފާ، އާ. (2018). އެކްޓިވް ލަރނިންގ: އިސްލާމީ މުއައްސަސާތަކުގައި ހަރަކާތްތެރިކަމާއި އަމަލީ ގޮތްތައް. އިންޓަރނޭޝަނަލް ޖަރނަލް އޮފް އެކަޑެމިކް ރިސަރޗް އިން ބިޒްނަސް އެންޑް ސޯޝަލް ސައިންސަސް، 8(12)، 2121–2127.
- ޖަހާ ހަރިސް @ ހާރިތު، މުސްތަފާ ކަމާލް އަބްދުލް ހަސީބް. (2011). ދެކޮޅުވާގެ ބީރޭރު ބެރޭރިސްރުގެ އިންސްޓިޓިއުޝަނަލް ޕްރޮބްލެމްސް ބީރޭރު ބެރޭރިސްރުގެ ކްލާސްރޫމްތަކުގައި އިސްލާމީ ތަޢުލީމު: ޕްރޮފެޝަނަލް އުނގަންނައިދޭ އެޑިއުކޭޝަނަލް ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި. އަޚްލާޤް، 1(2)
- ލީލާ ތަޢުލީމުދަރު (2015). މި ދުވަހު ދަރިވަރުންނާއި ގުޅޭ: މީހުން ކިޔާ އެއްޗެހީގެ 01 އިންސައްތަ ހަނދާން ހުރެއެވެ.ނޫން

https://www.td.org/insights/debunk-this-people-remember-10-percent-of-what-they-read

- މުޙައްމަދު ނާޞިރު (2015). އިސްލާމީ ތަޢުލީމު އުނގެނުމާއި ގުޅޭގޮތުން ދިރާސާގެ ތަޢުލީމީ ބައެއް ނުކުތާ، މުޙައްމަދު ނާޞިރުގެ ބްލޮގް. ނެޓް

https://mohamednasir.blogspot.com/2015/05/blog-post_93.htm

ޓެކްސްޓް ފޮތަށް މާބޮޑަށް ބަރޯސާވެ، ހަމައެކަނި އޭގައިވާ މަޢުލޫމާތު ދަރިވަރުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުމެވެ.

ޓޭސްލީ އަދި ޖައިމޫރީ (2011) ވާހަކަދައްކާފައިވާ ގޮތުގައި ތަރައްގީވެފައިވާ ހިސާބުތަކުގައި އިސްލާމް މާއްދާ ކިޔަވައި ދިނުމަށްޓަކައި ޓީޗަރުންގެ އެހީގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރަން އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތަކީ ވާހަކަ ކިޔައިދިނުމެވެ

މިގޮތުން ކިޔަވައި ދޭކަމަށްވާނަމަ އިސްލާމް ކިޔަވައި ދެއްވާ ޓީޗަރުން [illegible] [illegible] [illegible] މަޢުލޫމާތު އަބަދުވެސް ހަދަންޖެހެއެވެ. އެއީ ދަރިވަރުންގެ ޝައުޤުވެރިކަމާއި އުނގެނުމަށް ހިތްވަރު އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި ކުރަންޖެހޭ ކަމެކެވެ.

☐ ސުވާލާއި ޖަވާބު ބޭނުންކޮށްގެން ކިޔަވައިދިނުން

ކޮންމެ ފިލާވަޅެއްވެސް ކިޔަވައިދިނުމަށްފަހު ފިލާވަޅު ފަހުމުވި މިންވަރެއް ބެލުމަށްޓަކައި ސުވާލާއި ޖަވާބު ބޭނުންކުރުމަކީ ކޮންމެހެންކުރަންޖެހޭކަމެކެވެ. ސުވާލުކުރުމުން އެ ފިލާވަޅެއްގައި ދިމާވާ މައްސަލަތަކާ ކޮބައިކަމާއި، ކުރިމަތިވެފައިވާ ގޮންޖެހުންތަކާއި އަދި އެމާއްދާއެއް ފަހުމްވެފައިވާ މިންވަރު އެނގެނީއެވެ. މިގޮތަށް އަމިއްލައަށް ސުވާލު އުފެއްދުންފަދަ ހަރަކާތްތަކާއި، ތިންކް-ޕެއަރ-ޝެއަރ ހަރަކާތްތަކާއި ވަން-މިނެޓް ޕޭޕަރ އަދި މިޑްޕޮއިންޓް މިފަދަ ހަރަކާތްތަކާއި ވަރަށް ބޭނުން ކުރެވިދާނެ ގޮތެކެވެ (ބްރޫމް، 2016)

☐ ސިކުނޑި ހޭލުންތެރިކުރުން

ސިކުނޑި ހޭލުންތެރި ކުރުމަކީ ދަސްކުރުމާއި [illegible] އިޙްތިރާމުކުރުމާއި، ކަންކަމާ ގުޅުވާލުމާއި އަދި މައްސަލަ ހައްލުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ހިޔާލުތަކަށް އުފެއްދުމުގެ ގޮތުން ކުރިއަރަން ގެންދާ ހަރަކާތްތަކެކެވެ. ސިކުނޑި ހޭލުންތެރި ކުރުމަކީ ތަންކޮޅެއް [illegible] [illegible] މާއްދާ ކިޔަވައިދޭ [illegible] ތަކުގައި ވަރަށް ބޭނުންތެރި ގޮތެކެވެ (ސާލިހް އަދި އިބްރާހިމް، 2011)

ޕީ، ޓީ. ޖީ (1999) ހާމަކުރައްވާ ގޮތުގައި ނޭޝަނަލް އެކަޑަމީ އޮފް ސައިންސްއިން ހާމަކުރައްވާ ރިސާޗްގައި ބަޔާންކޮށް ހަރަކާތްތެރި އުނގެނުމުގެ ކްލާސްރޫމްގައި ކިޔަވާ ދަރިވަރުންނާ އަޅާބަލާއިރު، ލެކްޗަރ އުސޫލުން ކިޔަވައިދޭ ކްލާސްރޫމްގައި އުނގެނޭ ދަރިވަރުންގެ 75 އިންސައްތައަށް ވުރެ ގިނަ ދަރިވަރުން ފެއިލްވުމުގެ ފުރުސަތު ބޮޑެވެ

މައިކަލް (2006) ހާމަކުރައްވާގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރި އުނގެނުމަކީ ހަމަހުރިހައި ވާ ކަމެއް ނޫންނެވެ. ނަމަވެސް އެއީ ކުލާސްރޫމުގެ ތެރޭގައި މުދައްރިސް އެކަކަށް މަގުފަހިކުރުވައިގެން އަމިއްލައަށް [illegible] [illegible] [illegible] ހިނގާކަމެކެވެ

މި [illegible] [illegible] މިއަދު އަހަރުމެންގެ [illegible] [illegible] ބޭނުންވާ [illegible] [illegible] [illegible] ހަރަކާތްތެރި [illegible] [illegible] [illegible] އުނގެނުމުގެ [illegible] ހަރަކާތްތެރި ދިނުންކަމެވެ. ނުވަތަ އަމަލީގޮތުން ބައިވެރިކޮށްގެން [illegible] ދިނުންކަމެވެ. އެހެންކަމުން މި އުސޫލުން [illegible] [illegible] [illegible] މުހިންމު ކަމެކެވެ. މުދައްރިސުންގެ މަސައްކަތަކީ އެފަދަ މާޙައުލެއް ގާއިމުކުރުމެވެ.

ދަރިވަރުންނަށް އުނގަންނައިދޭ [illegible] އެކުދިންގެ ދިރިއުޅުމުގެ މައިދާނުގައި ބޭނުންހިފޭން ދަސްކޮށްދިނުން ގޮތްތަކާއި އަދި އެކުދިން އިސްލާމް މާއްދާއަށް ޝައުޤުވެރިވުމާއި އިސްލާމް މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] ހިންގުމުން، އެކުދިންގެ ހިތައިން އިސްލާމީ ރިވެތިސިފަތައް [illegible] [illegible] [illegible] އެހެންކަމުން [illegible] ކަންކަން ދަރިވަރުންގެ ފުދުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ރިފަރެންސް

- އެލެގްޒެންޑަރ، ބީ. (2006). ވެބް 2.0: ކިޔަވައިދިނުމާއި އުނގެނުމަށް އައު އިޖާދީ ރާޅެއް؟. އެޑިޔުކޯޒް ރިވިއު، 41(2)، 32.
- ފައުސްޓް، ޖޭ. އެލް.، އަދި ޕޯލްސަން، ޑީ. އާރް. (1998). ކޮލެޖް ކްލާސްރޫމްގައި އެކްޓިވް ލާނިންގް. ޖާނަލް އޮން އެކްސެލެންސް އިން ކޮލެޖް ޓީޗިންގ، 9(2)، 3-24.

- ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހުނަރު ދަރިވަރުންގެ ކިބައިގައި އުފެދޭނެ.
- ދަރިވަރުގެ ބައިވެރިވުން އިތުރުވުން.
- ދަސްކުރިއެއްޗެއް ގިނަ ދުވަހަށް ރައްކާކުރުމުގެބާރު އިތުރުވުން.
- ބިނާކުރަނިވި ވިސްނުން އުފެދިގެން ދިއުން.

ޖޭސް ގިލިސްނސް (2015) ގެ ދިރާސާއިން ހާމަވާގޮތުގައި ވަކި ދަރިވަރެއް އިސްތިސްނާކުރުމެއްނެތި އިސްލާމް މާއްދާފަދަ ދުނިޔެދިރިއުޅުމަށް ބޭނުންހިފަންޖެހޭ ކަމަކަށް މާއްދާއެއް ހަމައެކަނި މައުލޫމާތުދޭގޮތަށް ދިނުމަށްވުރެ ނިސްބަތުން ނުފޫޒުހުރިކަމެވެ. ހަރަކާތްތެރި އުނގެނުމުގެ އެޕްރޯޗް ނުވަތަ ޢަމަލީގޮތުން ބައިވެރިކޮށްގެން ކިޔަވައިދިނުމުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިވަރުންގެ ކިބައިގައި ބޮޑު ބަދަލެއް ގެނެވޭނެކަން ދައްކައެވެ.

ހަރަކާތްތެރި އުނގެނުމުގެ ތަފާތު ވައްތަރުގެ ހަރަކާތްތައް

ބޮންވެލް އަދި އެއިސަން (1991) އަދި ބެރެޓް (2016) ކުރި ތަޙުޤީޤުތަކުން ދެނެގަނެވުނުގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރި އުނގެނުމުގެ ތަރައްގީގައި ހިންގާ ހަރަކާތްތައް 2 ބައިކަށް ބަހާލެވިފައެވެ. އެއީ ހައިރިސްކް އަދި ލޯރިސްކް އެކްޓިވިޓީސްއެވެ. ބޮންވެލް އަދި އެއިސަން ފާހަގަކުރައްވާގޮތުގައި ގައިޑެޑް ލެކްޗަރ، ޑިމޮންސްޓްރޭޝަން، ޑިބޭޓް ނޯޓް ގުރޫޕް ރިވިއު ސެޝަން، އަދި ޕްރޮބްލަމް އޮރިއެންޓެޑް ޑިސްކަޝަން ހަރަކާތްތަކަކީ ހައިރިސްކް އެކްޓިވިޓީސްތަކެކެވެ. ހަމައެއާއެކު ލޯރިސްކް އެކްޓިވިޓީސްގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ސްކިޓް ރައިޓިން، ޖާނަލް ބިނާކުރުން، އެކްޓިވިޓީސް، ތިންކް-ޕެއަރ-ޝެއަރ އަދި ބްރެއިން ސްޓޯމިންގ ފަދަ ހަރަކާތްތަކެވެ

☐ ކޯއޮޕަރޭޓިވް ލާރނިންގ

ބެލަރކާ އަދި ގެނޯވީ (2014) ދެކޭގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރި އުނގެނުމުގެ ގޮތްތަކުގެ ތެރޭގައި ކޯޕަރޭޓިވް ބޭސްޑް ލާރނިން، ކޭސް ސްޓަޑީޒް، ޕްރޮޖެކްޓް ބޭސްޑް، ސިމިއުލޭޝަން، ބްރެއިންސްޓޯމިން ފަދަ ގޮތްތައް ހިމެނެއެވެ.

މިގޮތުން އިސްލާމް މާއްދާ ކިޔަވައި ދިނުމުގައި ވަކި މައްސަލައަކާ ބެހޭގޮތުން ނުވަތަ ވަކި ޚިޔާލަކާބެހޭގޮތުން ވާހަކަދައްކާ ބަޙުސްކުރުން، މައްސަލަ ޙައްލުކުރުމުގެ ހުނަރު ބޭނުންކުރުން އަދި ދަރިވަރުން ކަންކަމާމެދު ފުންކޮށް ވިސްނުމުގެ ހުނަރު ކުރިއެރުވުމަށްޓަކަ ހަރަކާތްތައް ބޭނުންކުރެވޭނެއެވެ.

☐ ނަމޫނާ ދައްކައިގެން ކިޔަވައިދިނުން

އާންމުކޮށް އިސްލާމް މާއްދާގައި މި އުސްލޫބު ބޭނުންކުރަނީ އިބާދާތުގެބައި ކިޔަވައިދިނުމުގައެވެ. އެގޮތުން ނަމޫނާ ދައްކަންޖެހޭ ކަކަމަ ސުތުރާހެއް، ވުޟޫކުރުން، ތަޔައްމުމުކުރުން، ނަމާދުކުރާގޮތް ބޮނޑިޔުމާއި ނަޖިހުން ސާފުތާހިރުވާގޮތް ބޮނޑިޔުން ފަދަ ސުޖޫދެއް ކިޔަވައިދިނުމުގައި މިއުސްލޫބު އާންމުގޮތެއްގައި ބޭނުންކުރެވެއެވެ

ޑީ.ބީ.އެސް.ސީ. މަހުދީ، ހައިރުލް އަދި އަޒުހަރީ (2010) ކުރި ދިރާސާއިން ދައްކާގޮތުގައި އާންމުގޮތެއްގައި މުދައްރިސް ނަމޫނާ ދައްކަން ބޭނުންކުރަނީ އުނގެނުމާއި އުނގަންނައި ދިނުމުގެ ތެރޭގައެވެ.

ނަމޫނާ ދައްކައިގެން ކިޔަވައި ދިނުމަކީ، ހަރަކާތްތެރި އުނގެނުމުގެ ތެރޭގައި ވަރަށްގިނަ ހަރަކާތްތަކެއްގައި ބޭނުންކުރެވޭ ގޮތެކެވެ. މަތީގައި ވަކަތު ދުނިވަރުސްޓީ ބާލު، ރޯލް އިމިޓޭޝަން ނަމޫނާދައްކައިދޭގޮތާއި، ބަޔަކުކުރާގޮތާއި، ހުނަރުތަކުގެ ގިނަ ދަރިވަރުންނަށް ދިމާވާ އަންގަބަސްދޭ ގޮތްގޮތުން ކަމުގެ ޢަމަލީ ފެންވަރު ދައްކުވާއިރު، ތަފާތު މަޢުލޫމާތު ސަލާމަތުން ވާހަކަ ދައްކުވާއިރު، ކޮމިޔުނިކޭޝަނުގެ ތެރޭގައި ކުރިން މަޢުލޫމާތުކޮށްދީފައިވާ ނުބައިވެރިވުން ކަންތައްތައް ކަމެއްކަމެވެ. (ޖޭސް ފީލް އަދި ބަރޯނު، 2015)

☐ ވާހަކަ ކިޔައިދީގެން ކިޔަވައިދިނުން

އިސްލާމް މާއްދާގައި ހިމެނޭ ސީރާ އަދި އަޚްލާޤީ ބައިތައް ކިޔަވައި ދިނުމުގައި ވާހަކަ ކިޔައިދީގެން ކިޔަވައިދިނުމަށް ބޭނުންކުރެވޭ ހުނަރެކެވެ. މިގޮތުން ބޭނުންކުރާ ވާހަކަތަކުގެ ތެރޭގައި ކީރިތި ޤުރްއާނުގައި ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައިވާ ވާހަކަތައް، ކީރިތިރަސޫލާ(ص) ކަންކަން ބަޔާންކޮށްދެއްވުމުގައި ބޭނުންކުރައްވާފައިވާ ވާހަކަތައްހިމެނެއެވެ

މިކަމުގައި އަންގަބެހުން ދިމާވާ ގޮތްޖެހުރަކަށް އިސްލާމް މާއްދާ ކިޔަވައިދޭއިރު މުދައްރިސުން ކިޔަވައި ދެއްވުމަށް ބޭނުންކުރާ

އިސްލާމް ކިޔަވައިދީއިރު ހަރަކާތްތެރި އުސޫލުން ބޭނުންކުރުން

އަޙްމަދު ހާޝިމް (IUM005741)

އިލްމީ އަދަބިއްޔާތުގެ މުރާޖަޢާ

އިސްލާމްދީނަކީ މާތްއަލްލާހުގެ ވަޙީގައި މުސްލިމުންގެ ދަރިން ތަރުބިއްޔަތު ކުރުމަށް ގޮވާލާ ބާރުލާ އަޚްލާޤުތަކާއި ޚިޔާލުތަކާއި މާއްދީއްޔަތަށް ގޮވާލާ ގޮވާލުންތަކެއް އެއްކިބާވެގެންވާ މަގުފަހި ދިނުމެވެ. މި ބޭނުމުން ކަންތައްތަކަށް އިންސާނާއަށް މުދައްރިސުންނަށް ހަރުދަނާ އިސްލާމީ ތަރުބިއްޔަތެވެ. އަދި އެފަދަ ތަރުބިއްޔަތުއަރުވަން ދަރިންގެ ހިތްތަކުގައި އަނގަބަހުން އެޅުވުން ދަމާ ތަރުބިއްޔަތުގެ ބިންގާއިން އިސްލާމްދީނުގައި ގަވާއިދުތަކާއި ހާއްސަ އަމަލީގޮތުން ކަންކަން ކުރަންވީގޮތް ދަސްކޮށްދިނުމެވެ. އެހެނީ އިސްލާމްދީނުގައި ބޭރުފުށުގެ އެންމެހައި ކަންކަމަކީ އަމަލީ ކަންކަމެވެ. އެހެންކަމުން އިސްލާމްދީން އިސްކަންދިނުމާއި ޢިލްމާއެކު އަމަލުވެސް ކުރުމަށެވެ. މި ސަބަބަށްޓަކައި އިސްލާމްދީން އަބަދުވެސް ޢިލްމު އުނގެނުމަށް އިސްކަންދިނުމާއެކު އަމަލު ކުރުމަށްވެސް ބާރުއަޅައެވެ.

ޢަލީ ޙަރީސް (2011) ހާމަކުރާގޮތުގައި ދަރިވަރުންނަށް އެދޭ އަސަރުކުރުވާގޮތެއްގައި އިސްލާމް މާއްދާ ކިޔަވައިދޭން ބޭނުންނަމަ އިސްލާމްގެ އެކިއެކި ބައިތައް ކިޔަވައިދޭންވާނީ ތަފާތު އެކި މޮޑެލްތަކެވެ. އެގޮތުން ހާއްސަކޮށް ފިޔަވަޅުތަކާއި ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި

☐ ޢަޤީދާގެ ބައި

މިބައި ކިޔަވައިދިނުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެންމެ މުހިންމު ގޮތް ތަކަކީ މަޝްވަރާކުރުމާއި ވާރކްޝީޓްތައް ހިންގުމާއި ބޯޑިއަން ގުޅުވައިގެން މައްސަލަ ބިނާކޮށް ކިޔަވައިދިނުމާއި ދާއިރާގެ ބޭނުންތަކަށް ކިޔަވައި ދިނުމެވެ

☐ ފިލްމުގެ ބައި (އަވުކަންތަކާއި މުޢާމަލާތްތައް)

މިބައި ކިޔަވައިދިނުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ ގޮތްތަކަކީ މަޝްވަރާކުރުމާއި ބޯޑިއަން ޒުވާބުކުރުމާއި އަމަލީގޮތުން ކުރުވުމާއި ބާރުލާއި ގުޅުވައިގެން އުސޫލަކަށް ދިނުމާއި ގުރޫޕުކޮށް މަސައްކަތްކުރުވުމާއި ތަޖުރިބާކުރުމުގެ ތެރެއިން އުސޫލަކަށްދިނުމެވެ. ހާއްސަކޮށް މިބައިގައި އަމަލީގޮތުން ކުރުވުމަށް ބާރު އަޅަންޖެހެއެވެ. ސަބަބަކީ މިއީ އިސްލާމްދީނުގައިވެސް ސިފާ އިންސާނާގެ އަމަލާ ގުޅިފައިވާ އަމަލީބައެކެވެ

☐ އަޚްލާޤު (ސިފަ)

މިބައި ކިޔަވައިދިނުމަށްޓަކައި މަޝްވަރާކުރުމާއި ބާރުލާއި ގުޅުވައިގެން އުސޫލަކަށްދިނުމާއި ފިލްމުތައް ބޭއްވުމާއި ބޭނުންތެރި އަދި މާނަހުރި އެއްޗެހިކަން ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ދުނިޔާ މިސާލުތަކަށް ބޭނުންކޮށްގެން އުސޫލަކަށްދިނުމުގެ އިތުރުން ދަރުސްތައް ހަމަކުރުމުގެ ފުރުސަތުދިނުމާއި ގުރޫޕް އެކްޓިވިޓީސްތައް ޑްރާމާޓިކްސް ކިޔަވައި ދިނުން ވަރަށް މުހިންމެވެ. އެގޮތުން މިބައިގައި ބޭރުއަރާކާވާ އިސްލާމްދީނުގައިބޭނުންފަދަ ރިވެތި ސިފަތަކާ ހަރުދެއްވުމުގެ މަސައްކަތް

ފައިސަލް، ޖީ.އެލް، އަދި ޒުލްފިސަން، ޖީ.އާރް، (1998) ވަނީ ދަރިވަރުންނަށްވައި އަމަލީ ގޮތުން ކުރުވައިގެން ކިޔަވައި ދިނުމުން އުފެދިގެން އަންނަ ޒިންމާދާރުކަމާއި ފަދަ ކުރަމުންދާކަމެވެ.

އެގޮތުގައި:

- ކަންކަން ކުރުމުގައި ރިސްކު ނަގައިގެން ކުރުމުގެ ހިތްވަރު އަށަގަނުން.

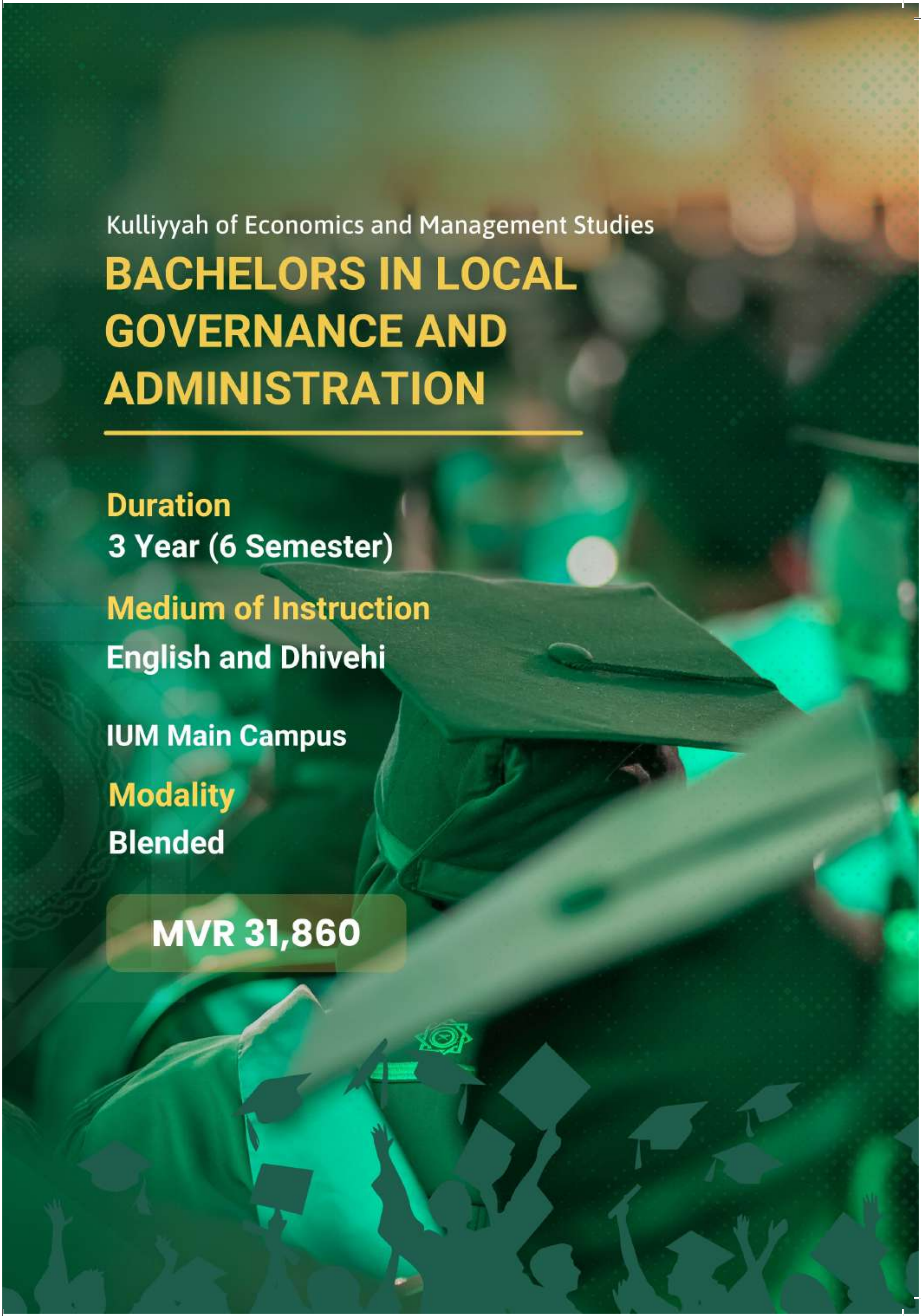

Kulliyyah of Economics and Management Studies

BACHELORS IN LOCAL GOVERNANCE AND ADMINISTRATION

Duration

3 Year (6 Semester)

Medium of Instruction

English and Dhivehi

IUM Main Campus

Modality

Blended

MVR 31,860

- އޭސަރ ފޯރ ފައުންޑޭޝަން. (2020 މާޗް 27) މޯސްޓް އައުޓް އޮފް ޖީ ސުއިޓް ފޯރ އެޑިއުކޭޝަން.

  https://acerforeducation.acer.com/technologies/teachers/how-teachers-can-get-the-most-out-of-g-suite-for-education/

- އެލިސް ކަކަރުލީ ކޮންސްޓަންޓިން. (2018 އޮކްޓޫބަރ). ޗެލެންޖް އިން ކްލާސްރޫމްސް : ޔޫސިންގް ދަ ޖީ ސުއިޓް ފޯ އެޑިއުކޭޝަން ފޯ ދަ ޑެލިވަރީ އޮފް ދި އިންގްލިޝް ފޯ އެކަޑަމިކް ޕާޕަސަސް ކޯސަސް. ނެޓް

- ޗެލެންޖަސް އިން ކްލާސްރޫމްސް ޔޫސިންގް ދަ ޖީ ސުއިޓް ފޯ އެޑިއުކޭޝަން ފޯ ދަ ޑެލިވަރީ އޮފް ދި އިންގްލިޝް ފޯ އެކަޑެމިކް ޕާޕަސަސް ކޯސަސް: ރިޓްރީވްޑް ޑޭ 2021 9 ޖަނ

  https://www.researchgate.net publication/329601079

- ޖޫން (2019). އެރައުންޑް ދަ ވޯލްޑް އެންޑް ބެކް ވިތް ގޫގަލް އެޑިއުކޭޝަން. ބްލޮގް.ގޫގަލް. ނެޓް

  https://blog.google/outreach-initiatives/education/around-the-world-and-back/

- މޫއުސަވީ. (2016). އެސެސް ދަ ރެޑިނަސް އޮފް އީ-ލާނިންގ އިން ދަ ސްޓޫޑެންޓްސް އޮފް ޒަންޖަން ޔުނިވާރސިޓީ ޖާނަލް އޮފް މެޑިކަލް އެޑިއުކޭޝަން ޑިވެލޮޕްމަންޓް. 8(20) ގެރިސަން އެންޑް އެންޑަރސަން. (2003). އީ-ލާނިންގ އިން ދަ ޓްވެންޓީ ފަސްޓް ސެންޗުރީ. ފްރޭމްވޯކް ފޯރ ރިސާރޗް އެންޑް ޕްރެކްޓިސް. (2019 އޮކްޓޫބަރ 24). ޖީސުއިޓް ޓޫލްސް އޮފް ބިލްޑިންގ އެންގޭޖްމަންޓް ލާނިން : ބެޓާ އެންޑް ސްޓޫޑެންޓް އެކްސްޕީރިއަންސް އިން ލާނިންގ، މޫޑްލް އެޑިއުކޭޝަން އެޕްސް.

  https://ojs.aut.ac.nz/pjtel/article/view/21

- ޖެކްލިން ފިއޮރެންޓިނޯ، ޑެނިއެލް އޯރފަނިޑިސް. (2017 މާޗް 14) ޖޯޖް ލޫކަސް އެޑިއުކޭޝަނަލް ފައުންޑޭޝަން : ނިއު ޖީ ސުއިޓް އެޕްސް ބޫސްޓް އިފެކްޓިވްނަސް. ނެޓް

  https://www.edutopia.org/article/new-g-suite-apps-boost-effectiveness-jacqueline-fiorentino-danielle-orfanidis

ސޮފްޓްވެޔަރގެތެރެއިން ހައްލުކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައްވެސް ފާހަގަ ކުރެވިގެންދިޔައެވެ. މި ދިރާސާއިން ހޯދިފައިވާ ދަތިތަކެއް ހައްލު ކުރުމުގައި ދަރިވަރުންނާއި މުދައްރިސުންނަށް އުސްތާޛުންނާ ރަނގަޅު އިންޓަރނެޓް ޚިދުމަތެއް ފޯރުކޮށްދިނުމަކީ މުހިންމު ކަމެކެވެ. އަދި ދަރިވަރުންނަށް އުގަންނައިދޭއިރު އޮންލައިންކްލާސް ރޫމްގެ ފަވާއިދުތައް ކިޔަވައިދިނުމުގެ އިތުރުން ދަރިވަރުން އިތުރަށް މާހިރު ކުރުން މުހިންމު ކަމަށް ދިރާސާއިން ދައްކައެވެ. އަދި މި ޓެކްނޮލޮޖީއަށް ދަރިވަރުންނަށް ވާބަޖީ ހާޟިރު ދިނުން މުހިންމެވެ. ދަރިވަރުންގެ ޖީމެއިލް މޮނިޓަރ ކުރުމާއި އެކައުންޓާ ޑިވައިސްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމަކީ މުހިންމު ކަމެއްކަމަށް ދިރާސާގެ ބައިވެރިންގެ ފަރާތުން ހާމަވެގެންދިޔައެވެ

ޑިސްކަޝަން

އުސާރ ފޯރ ފައުންޑޭޝަން. (2020) އިން ފާހަގަ ކުރާ ގޮތުގައި ޖީސުއިޓް ބޭނުން ކުރުމުގައި ތަފާތުގޮތްގޮތަށް ކޮލަބަރޭޓް ކޮށް މަސައްކަތް ކުރެވެއެވެ. އަދި ދިރާސާއިން ވެސް ދައްކާ ގޮތުގައި ދަރިވަރުންނަށާއި މުދައްރިސުންނަށް ކޮލަބަރޭޓް ކުރެވެއެވެ. އަދި މުދައްރިސުންވެސް ޖީސުއިޓް ބޭނުން ކުރުމުގައި ނުހަނު ޝައުޤުވެރިކަމާއި އެކު ކުރިއަށް ގެންދެއެވެ. އެގޮތުން ކުރޮސަވި (2016) ގެ ދިރާސާގައިވެސް މިކަން ހާމަ ކުރައްވާފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް ކެޕްލާރ އި. ޓޮމަސް (2019) ހާމަ ކުރައްވާފައިވާ ދިރާސާއަކުން ބާރު ދޭ އެންމެ ބޮޑު ހޯދުމަކީ ދަރިވަރުންނާއި މުދައްރިސުންނަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ތަމްރީން ނުލިބުމެވެ. މިދިރާސާއިންވެސް ފާހަގަ ވާގޮތުގައި ކުރޮސަވި (2016) ހާމަ ކުރައްވާ ފަދައިން ޓެކްނޮލޮޖީއަށް ރަނގަޅަށް އަހުލުވެރި ނުވުމާއި، ބޭނުންކުރުމަށް ޖެހިލުން ނެތުމުގެ ސަބަބުން ދަރިވަރުންނާއި މުދައްރިސުންނަށް އެންމެ ފުރިހަމައަށް އުނގެނުމުގެ ތަޖުރިބާ ލިބިގެން ނުދެއެވެ. ނަމަވެސް ބޮއްޓިރާ (2014) . ހާމަކުރައްވާ ފަދައިން ދަރިވަރުން ޖީ ސުއިޓް ބޭނުން ކުރުމުގައި ދިމާވާ ތަފާތު އުނި ދަތިތަކަށް އަހައްމިއްޔަތު ކަނޑައިގެން އެ ދަރިވަރުނާ އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅު އެޅުމަކީ މި އެޕްލިކޭޝަންތައް ބޭނުން ކުރެވިގެން ހިތްވަރުދިނުމުން ލިބޭނެ މަންފާތައް އިތުރު ވާނެ ކަމެވެ

ނިންމުމެއް

ދަރިވަރުންނާއި މުދައްރިސުން ޖީ ސުއިޓް އެޕްލިކޭޝަންތައް ބޭނުން ކުރަމުން ދަނީ އިންޓަރނެޓްގެ ކުރުމާއި ދަރިވަރުންގެ ފަރާތުން އިތުރު ބައިވެރިވުން ހޯދުމުގެ އިތުރުން ޝައުޤުވެރިވާފަދަ ކްލާސް ތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށެވެ. ނަމަވެސް ދަރިވަރުންގެ އިތުރުން މުދައްރިސުންނަށްވެސް ތަފާތު އުނި ދަތިތައް ކުރިމަތި ވެއެވެ. އެގޮތުން އިންޓަރނެޓްގެ މައްސަލަތައް ހައްލު ކުރުމުގެ ގޮތުން ރަނގަޅު އިންޓަރނެޓް ޚިދުމަތް ދިނުމުގެ އިތުރުން ދަރިވަރުންނާއި މުދައްރިސުންނަށް އެކަށީގެންވާ ޓްރެއިނިންގް ދިނުމުގެ އިތުރުން ގަވާއިދުން ދިނުމަށްވެސް އެހާމެ މުހިންމު ކަމެކެވެ. އަދި އެކަމުގައި ދަރިވަރުންނާއި މުދައްރިސުންގެ އިތުރުން، ބެލެނިވެރިންނާއި އެހެނިހެން މުއައްސަސާތަކުގެ އެއްބާރުލުން ލިބުމަކީ މަޖުބޫރު ކަމެކެވެ. ޖޯން (2019)

މި ދިރާސާގެ އަލީގައި ޖީ ސުއިޓް ބޭނުންކޮށްގެން އުގަންނައި ދިނުމަކީ މުދައްރިސުންނަށް މަންފާ ކުރަނިވި ގޮތެއްކަމަށް ޤަބޫލު ކުރެވެއެވެ. އެހެންކަމުން ޖީ ސުއިޓް ބޭނުންކޮށްގެން އުގަންނައި ދިނުމުގައި މުދައްރިސުންނާއި އަދި ދަރިވަރުން މި އެޕްލިކޭޝަން ބޮޑަށް އަހުލުވެރިވެ ދިމާވާ ދަތިތަކަށް ޓްރެއިނިންގްސެޝަން ހިންގައިދިނުން ވަރަށް ބޭނުންތެރި ކަމެއްކަމުގައި ދެކެމެވެ.

ރިފަރެންސް

- އާމީ ސްޓޮކްޓަންބާރގް. (2021 އޮގަސްޓް 8). އާން އެޑިއުކޭޓަރޒް ޓޫލްސެޝަން އޮފް ޕްރޮޑަކްޓިވިޓީ ފޯރ އޮންލައިން ކޮލަބަރޭޝަން ވިދިން އާރ ބިޒްނަސް. ނެޓް

  https://www.finder.com/review-g-suite

- އާރކަޓް ކްރިސްޓާ މިޝަރ.(2020 – 2021) ބެނިފިޓްސް އޮފް ޖީ ސުއިޓް ފޯރ އެޑިއުކޭޝަން. ނެޓް

  https://www.infiflex.com/benefits-of-g-suite-for-education

- ބޮއްޓިރާ (2024). ހައު ގޫގަލް ކޮންކަރޑް ދަ ކްލާސްރޫމް؛ ރިސާޗް ޑޮޓް ކޮމް. ނެޓް

  https://research.com/education/how-google-conquered-the-classroom

ހަރަކާތައިވާ ދިރާސާއެކެވެ. މި ދިރާސާގެ އާބާދީ އަކީ މި ދިރާސާ ހެދުމަށް ހާއްސަކޮށް ހަދައިވާ ސުވާލުގެ ޕޮއިންޓް 1 ގެ ލިކަޓް ބޭނުންކޮށްގެން ކިޔަވައިދޭ މުދައްރިސުން ކަމަށްވާއިރު މި ދިރާސާގެ ސާމްޕަލް އެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވަނީ ޕާރޕަސިވް ސާމްޕްލިންއެވެ. އަދި މި ދިރާސާގެ ސާމްޕްލްގެ ޢަދަދަކީ ބާރަ މުދައްރިސުންނެވެ. މިގޮތުން ބާރަ މުދައްރިސުން ނުވަ އުސްތާޒާ ޕީ ސްކޫލް ގެ ކްލާސް ދާއިރާއިން ނުވަ މުދައްރިސުންގެ އިތުރުން ދެ ލީޑިން ޓީޗަރުންނާއި އެއް ކޯޑިނޭޓަރެކެވެ. މިގޮތުން މުދައްރިސުން އިޚްތިޔާރުކުރީ ސަބަބަކީ ދަރިވަރުން އެންމެ ގިނަ އާބާދީވާ ކްލާސްތަކަށް ފަރާތްތަކާއި މުދައްރިސުންގެ ތަޖުރިބާއި އެންމެ ރަނގަޅަށް އެނގޭ ފަރާތްތަކެއް މި ދިރާސާގައި ޝާމިލް ކުރެވުނެވެ. މި ދިރާސާ އަކީ ތަޖުރިބާގެ އައުކުރަމުން ބޭނުންކުރި ފޯމަކީ ސެމީ ސްޓްރަކްޗަރޑް އިންޓަވިއު ފޯމާއި އަދި މި ސްޓްރަކްޗަރޑް އިންޓަވިއު ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ ގޮތުން ގައިޑެއް ބޭނުން ކުރެވުނެވެ. އަދި މި ދިރާސާގެ ނަތީޖާ ހޯދިފައިވަނީ ތީމެޓިކް ބޭނުންކޮށްގެން އެނަލައިޒް ކުރުމުގެ ގޮތުން ދިރާސާގައި ބާރުވެފައެވެ. މިދިރާސާ ހޯދުމުގެ ގޮތުން ބޭނުންކޮށްފައިވާ ކުރިޔަށްގެ އިންޓަވިއުގެ ނަތީޖާގެ ތީމެޓިކް އެނަލިސިސް އެކެވެ

ހޯދުންތައް

މުދައްރިސުންގެ ނަޒަރުގައި ޑީއައި އަކީ ދަރިވަރުން ޝައުޤުވެރިކަން ހެދުމުގެ ގޮތުންނާއި ކުރަބަރާބަރު ކުރި ބަލަން ކުރުމުގެ އިތުރުން ދަރިވަރުންގެ ބައިވެރިވުން އިތުރު ކުރުމުގެ ގޮތުން ބޭނުން ކުރެވޭ އުކުޅުތަކެއްކަމުގައެވެ. ނަމަވެސް ދަރިވަރުންނާއި މުދައްރިސުންނަށް ޑީއައި ބޭނުން ކުރުމުގައި ތަފާތު އެކި ދަތިތަކަށް ކުރިމަތިވެއެވެ. އެގޮތުން ބަޖެޓުގެ ދަތިކަމާ މުދައްރިސުން ފާހަގަ ކުރައްވާ ގަޑިއިރު ޑީއައި ބޭނުން ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގަޑި މަދުކަމާއި ކުލާސްރޫމްގެ ޢަދަދު ބޮޑުކަމެވެ. ނަމަވެސް ދަރިވަރުންނަށް މަސައްކަތް ދިނުމަށްފަހު ބައިވެރިވުން ރަނގަޅުވާކަން ފާހަގަވެއެވެ. އެހެނަސް ބޭނުންކުރެވޭނެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި ދަތިތަކަކީ ބައިބަޔަށް އިތުރުވާ އިންޓަރެކްޝަން ކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައެވެ. މުދައްރިސުން ފާހަގަ ކުރައްވާ ގޮތުގައި ޑީ ސްޓްރެޓަޖީތަކުން އެއްބައިވަންތަކަމާ އެކީ ދަރިވަރުންގެ ސްޓްރެޓަޖީ ގެ ދަރިވަރުންނަކީ ބަޔަކު އިތުރުން ގޮތްތަކެއް ކުރަމުންދާކަން ދަރިވަރުން ކުރަނީ އަދި ދިވެހި ސަރަޙައްދުގެ ދަރިވަރުންނާއި ދޫކޮށްލުން ފާހަގަ ކުރައްވައެވެ. މުދައްރިސުން ފާހަގަ ކުރައްވާ

ގޮތުގައި ދަރިވަރުންގެ ޤާބިލުކަން ބޭނުންވާ ކުރަބަރާބަރުކޮށް ހެދުމަށް ޓީޗަރުގެ އަދި އެހީތެރިވުން ބޭނުންކުރެވޭ ކުރިންގެ ޝައުޤުވެރިކަން ހެދުމާއި އިތުރުން ޑިފަރެންޝިއޭޓްކުރުމުގެ ކުރިއެރުމަށް ޗެލެންޖަރުން ކަންކަމުން ކުރެވިދާނެއެވެ

މީގެ އިތުރަށް، މުދައްރިސުން ފާހަގަ ކުރައްވާ ގޮތުގައި ގޭގެ ފަރާތުން ފުދުނުއިރު ދަރިވަރުންނާއި ވަގުތު ދޭކަށް ނުކުރެވޭކަމެވެ. އަދި މި ފުރުޞަތުތަކަށް ބީޓަރ ކުރާނަމަ ކިޔަވައިދިނުމަށް ވާހަކަ ދައްކާ ފެނުނެވެ. ދަރިވަރުންގެ ފަރާތުން ބޭނުންވާ ކުރިއަށް ދިއުމަށް ހެދުމަށް އާއި ގެފާނުގެ މަސައްކަތުގެ ދިރާސާގައި ބޭރުގެމީހުން ސަމާލުކަމާއި ކުރިމަތިކުރެވެނީ ދަތިތަކެވެ. މުދައްރިސުން ފާހަގަ ކުރައްވާ ގޮތުގައި ޑީއައި ބޭނުން ކުރުމުގައި ދަރިވަރުން ތަފާތު ދަސްކުރުމުގެ އުކުޅުތައް ބޭނުން ކުރުމެވެ. ދަރިވަރުންގެ ޤާބިލުކަން ދެނެގަނެ ތަފާތު ކިޔަވައިދިނުމުގެ ގޮތްތައް ބޭނުންކުރެވެއެވެ. އަދި މުދައްރިސުން ފާހަގަ ކުރައްވާ ގޮތުގައި ދަރިވަރުންނަށް ފަސޭހަކަމާއެކު ކިޔަވައިދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބޭނީ ޑިފަރެންޝިއޭޓް ކުރުމުންނެވެ. މިގޮތުން ދަރިވަރުންގެ ބައިވެރިވުން އިތުރުވެ ބާރަށް ހިތްވަރު ލިބެއެވެ. އަދި ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ހުރި ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް މުދައްރިސުން ސަމާލުކަން ދެއްވައެވެ. ކިޔަވައިދިނުމުގެ ތަފާތު ގޮތްތަކަށް ބަލާއިރު، ގްރޫޕް ވަރކް އާއި އިންޑިވިޖުއަލް ވަރކް ބޭނުންކުރެވެއެވެ. އަދި ދަރިވަރުންނަށް އިތުރު އެހީތެރިކަން ބޭނުންވާ ހިނދު މުދައްރިސުން ސަމާލުކަން ދެއްވައެވެ. މިގޮތުން ދަރިވަރުންގެ ތަފާތު ޤާބިލުކަމަށް ބަލައި ކިޔަވައިދިނުމުގެ ގޮތްތައް ބަދަލުކުރެވެއެވެ. ދަރިވަރުންގެ ޝައުޤުވެރިކަން އިތުރުވެ ދަސްކުރުމުގެ ކުރިއެރުން ލިބޭކަން މުދައްރިސުން ފާހަގަކުރައްވައެވެ. އަދި މުދައްރިސުންގެ ތަޖުރިބާއާއި ތަޢުލީމީ ފެންވަރު ބޮޑުވުމުން ޑީއައި ބޭނުން ކުރުމުގައި ދަތިތައް މަދުވެއެވެ. އަދި މުދައްރިސުން ފާހަގަ ކުރައްވާ ގޮތުގައި ދަރިވަރުންނާއި އަދި ބެލެނިވެރިންނާއި ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމަކީ މުހިންމު ކަމެކެވެ. އަދި މިގޮތުން ދަރިވަރުންނަށް ބޭނުންވާ އެހީތެރިކަން ދެވޭނެއެވެ.

އުގަންނައި ދިނުމުގެ މާހައުލުގައި ޑިޖިޓަލް ބޭނުން ކުރުމުގައި މުދައްރިސުންގެ ނަޒަރުގައި ދިމާވާ ދަތިތައް: ރާއްޖޭގެ ސްކޫލްތަކުގެ ބައެއް ހުޅުމާލޭގެ ސްކޫލްތަކުގައި ކުރެވިފައިވާ ދިރާސާއެއް

ފާތިމަތު ނިޝާ *(IUM002132)*

ދިރާސާގެ މަޤްޞަދު އަދި ފަސްމަންޒަރު

ދުނިޔޭގައި ހިނގަމުން އަންނަ ތަޢުލީމީ ދުވަހަކަށްވުރެ ދުވަހަށް ކުރިއަރަމުން އަންނަ ތަރައްޤީ ބަދަލުތަކުގެ ތެރެއިން އުގަނުމުގެ މާހައުލު ބައްޓަންވެފައިވާ ތަޢުލީމީ ނިޒާމުތަކެވެ. އުގަނުމާއި އުގަންނައި ދިނުމުގެ ވައްޓަފާޅިއަށް ގެނެވުނު އެންމެ ބޮޑު އެއް ބަދަލަކީ އުގަންނައި ދިނުމުގައި ޑިޖިޓަލް ބޭނުންކުރުން ދަރިވަރުންނަށް އުގަންނައި ދިނުމެވެ. ޒަމާނުއްސުރެ ދުނިޔޭގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުގައި ޑިޖިޓަލް ބޭނުންކުރެވެން އުގަންނައި ދެވެއެވެ. ނަމަވެސް ރާއްޖޭގެ ސްކޫލްތަކުގެ މާހައުލުގައި މުދައްރިސުން ޑިޖިޓަލް ބޭނުންކުރެވެން އުގަންނައި ދިނުން ފެށިގެން އައިސްފައިވަނީ ކޮވިޑް 19 އާއި ގުޅިގެންނެވެ. ޑިޖިޓަލްގައިވާ ތަފާތު އެޕްލިކޭޝަންތައް ބޭނުންކުރެވެން ޒަމާނީ ޓެކްނޮލޮޖީގެ އެހީގައި ކިޔަވައި ދިނުމަކީ ވަރަށްވެސް ބޭނުންތެރި އެއްޗެ ފައިދާހުރި ކަމެކެވެ. (ޖޯން، 2019). ނަމަވެސް މި އެޕްލިކޭޝަންތައް ބޭނުންކުރެވެން ކިޔަވައި ދިނުމުގައި ބައެއް ފަހަރު މުދައްރިސުންނަށް ދިމާވާ ދަތިތަކެއް ހުރެ ކުރިމަތިން ދިރާސާއެއް ހެދުމަކީ މުހިއްމު ކަމަކަށްވާ ހިނދު މި ދިރާސާއަކީ އުގަންނައި ދިނުމުގެ މާހައުލުގައި ޑިޖިޓަލް ބޭނުން ކުރުމުގައި މުދައްރިސުންގެ ނަޒަރުގައި ދިމާވާ ދަތިތަކާއި ހުރި ދެނެގަތުމަށް ހަދާފައިވާ ދިރާސާއެކެވެ

އިލްމީ އަދަބިއްޔާތުގެ މުރާޖަޢާ

އާކާޝް ކުރިޝްނާ މިތްރާ (2021) ހާމަ ކުރައްވާ ގޮތުގައި ޖީ ސްއީޓްގެ ޕްރޮޑަކްޓްސް ތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ގޫގަލް ކްލާސްރޫމް، އިންސްޓިޓިއުޝަން ވައިޑް އީމެއިލް (ޖީ މެއިލް) ޝެއަރޑް ކަލެންޑަރސް، ގޫގަލް ޑޮކްސް، ސްޕްރެޑް ޝީޓްސް، ޕްރެޒެންޓޭޝަންސް، ފޯމްސް، އަދި އަންލިމިޓެޑް ކްލައުޑް ސްޓޯރޭޖް އެވެ. ޖޯން (2019) ގައި ހާމަ ކުރައްވާ ގޮތުގައި 40 މިލިއަން ދަރިވަރުންނާއި މުދައްރިސުން ގޫގަލް ކްލާސްރޫމް ބޭނުން ކުރެއެވެ. އެހެން ކަމުން ދިނަ ދަރިވަރުންތަކެއް ބޭނުން ކުރާ ޕްލެޓްފޯމްތަކެއް ކަމުގައި ޖީ ސްއީޓް ވެގެންދެއެވެ. އަދި ޕްރެސިކް ޖާނަލް އޮފް ބިޒްނަސް އެންޑަރސަންސް ވާނަރުގެ ވަރަށް ގިނަ ދަރިވަރުންގެ ދިރާސާތަކުގައި ކުލާސްރޫމް އީ. ޓޫވަސް (2019) ހަދައިގެން ދިޔަ ރިސާރޗް ސްޓަޑީގެ ދަތިން އެނގޭގޮތުގައި ޖީ ސްއީޓް އެޕްސް ބޭނުން ކުރެވޭނެ އުގަންނައި ދިނުމުން ވާހަކަ ދެއްކެންޓަރީތަކުން އިތުރުވެ ހަރުދަނާ މާހައުލެއްގެ ތެރެއިން ކިޔަވަން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް މަގުފަހި ވެއެވެ. ނަމަވެސް އެސާރ ފީރު ފައުޒެޝަން (2020) އިން ހާމަ ކުރައްވާފައިވާ ގޮތުގައި މުދައްރިސުން ޑިޖިޓަލްގެ މި އެޕްލިކޭޝަން ތަކަށް ހަރުދަނާ ފުރުޞަތު ތަޖުރިބާ ލިބިފައި ނުވުމުގެ ސަބަބުން މި އެޕްލިކޭޝަން ތައް ބޭނުން ކުރުމަށް ހުނަރުވެރި ވެފައި ނުވެއެވެ. އަދި ދަރިވަރުންނަށް އޮންލައިންގައި މިންވަރަށް ތަޖުރިބާ ލިބިފައި ނުވުމުން ޑެސްކްޓޮޕް ކޮމްޕިއުޓަރ ކުރިމަތިލާން ޖެހެއެވެ. (ޓޮމަސް، 2019) ހަމައެއާއެކު ބޮޑެތިވެރިންގެ ފަރާތުން އަހަރު އެކަނިގެންވާ ރަނގަޅު ފުރުސަތު ޖީ ސްއީޓްގެ ހޮޅުލަން ލިބެން ނުލިބުމުގެ ސަބަބުންނެވެ ޑިޖިޓަލް ބޭނުން ކުރުމަށް ދަތިތަކާއި ކުރިމަތިވެއެވެ. ސަބަބަކީ ޖީ ސްއީޓް ބޭނުން ކުރުމާއި އަދި ބޭނުން ކުރާ ޖީ ސްއީޓްގެ ފުރުސަތުގެ ސަބަބަކަށްވެސް އިތުރު ދަތިތަކާއި ކުރިމަތިވާން ޖެހޭ ހިނދެވެ. (މުހައްމަދު، 2016)

ދިރާސާ ކުރިގޮތް

މި ދިރާސާ ހަދާފައިވަނީ ކޮލިޓޭޓިވް ދިރާސާއެއްގެ ގަވާއިދަށް ބިނާކޮށްގެން. މި ކޭސްސްޓަޑީ ޑިޒައިން ބޭނުންކުރެވުނެވެ

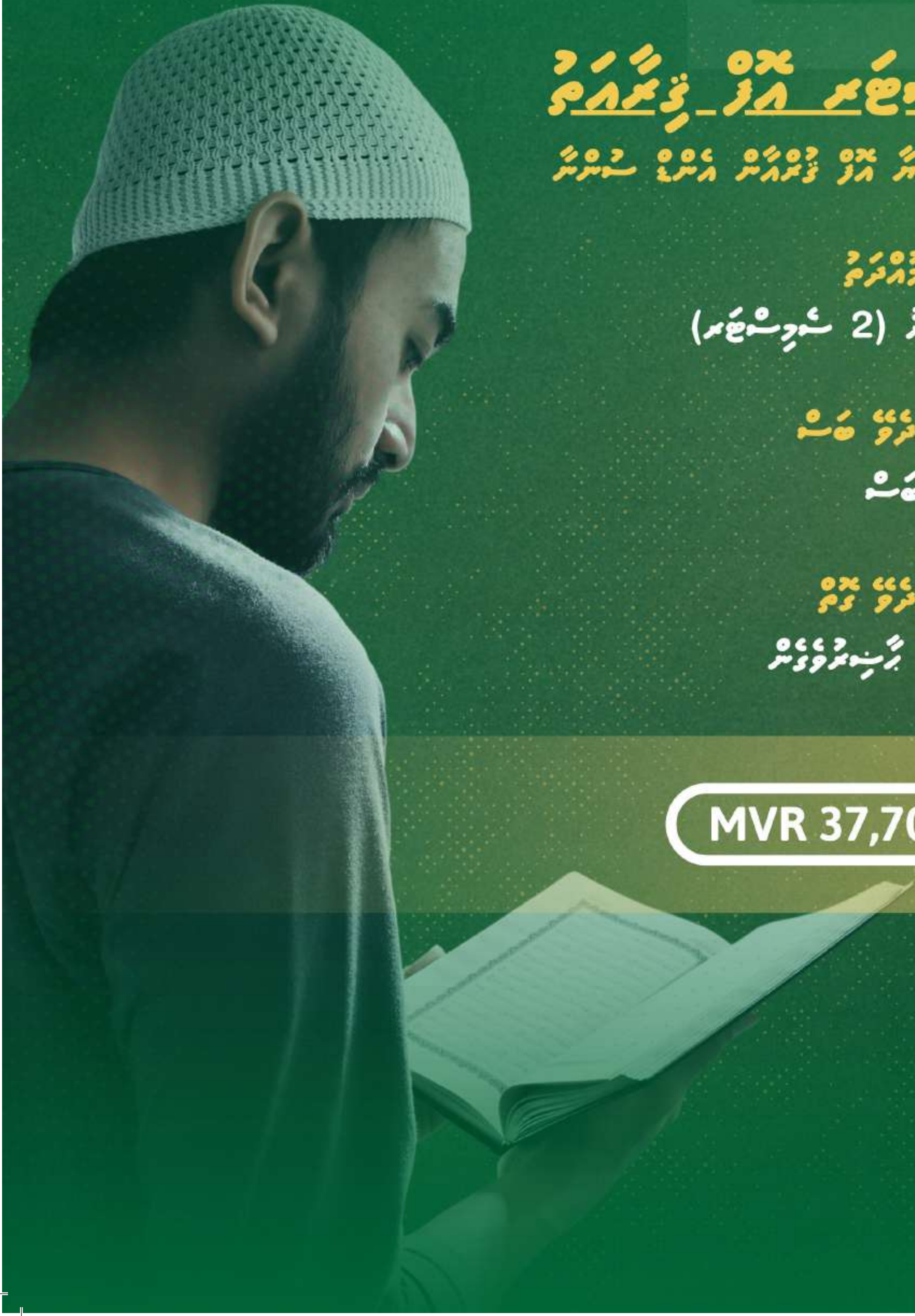

މާސްޓަރ އޮފް ޤިރާއަތު

ކުއްލިއްޔާ އޮފް ޤުރްއާން އެންޑް ސުންނާ

ކޯހުގެ މުއްދަތު

1 އަހަރު (2 ސެމިސްޓަރ)

ކިޔަވައިދޭ ބަސް

ދިވެހި ބަސް

ކިޔަވައިދޭ ގޮތް

ކުލާހަށް ހާޒިރުވެގެން

MVR 37,705

ފިހުރިސްތު

ޑީންގެ ބަސް 1

އެޑިޓަރުގެ ބަސް 2

އެޑިޓޯރިއަލް ބޯޑު 3

އެޑްވައިޒަރީ ބޯޑު 4

އުގަންނައި ދިނުމުގެ މާހައުލުގައި [illegible] ބޭނުން ކުރުމުގައި މުދައްރިސުންގެ ނަޒަރުގައި ދިމާވާ ދަތިތައް: ރާއްޖޭގެ ސްކޫލުތަކުގެ ތެރެއިން ހުޅުމާލޭގެ ސްކޫލެއްގައި ކުރިމަތިވާ ދިރާސާއެއް 7

ފާތިމަތު ނިޒާމް

އިސްލާމް ކިޔަވައިދޭއިރު ހަރަކާތްތެރި އުނގެނުން ބޭނުންކުރުން 12

އަޙްމަދު ހާޝިމް

ދީނުން [illegible] ބަންދު ކުރުން - އިސްލާމީ ނަޒަރަކުން 18

މުޙައްމަދު ޒާހިދު

ކޮވިޑް-19ގެ ހާލަތުގައި [illegible] [illegible] އެކަމުގެ ޝަރުޢީ ޙުކުމްތައް 22

އަޙްމަދު ޝިފާއު، މުޙައްމަދު ޒާހިދު، އިބްރާހީމް [illegible]

تأثير كوفيد-١٩ على صلاة الجماعة في منطقة مالية 27

محمد شاهد، محمد زاهد، نمال محمد، إبراهيم رفيع، سلوى محمد لطيف

Teaching Financial Literacy in Young Age: Perspectives of Teachers and Parents 36

Fathimath Nizam

ADVISORY BOARD 37

EDITORIAL BOARD 38

އެޑްވައިޒަރީ ބޯޑު

ޑރ. ފާތިމަތު މުނާ
ޑީން
ސެންޓަރ ފޯ ޕޯސްޓްގްރެޖުއޭޓް ސްޓަޑީޒް

ޑރ. ވިސާދު މޫސާ
ޑެޕިއުޓީ ވައިސް ޗާންސެލަރ
ރިސަރޗް އެންޑް އިނޮވޭޝަން

ޑރ.އައްސައްޔިދު އައްޝައްބާތު
ސީނިއަރ ލެކްޗަރަރ
ސެންޓަރ ފޯ ޕޯސްޓްގްރެޖުއޭޓް ސްޓަޑީޒް

ޑރ. ޝީބާ މޫސާ
ސީނިއަރ ލެކްޗަރަރ
ސެންޓަރ ފޯ ޕޯސްޓްގްރެޖުއޭޓް ސްޓަޑީޒް

އެޑިޓޯރިއަލް ބޯޑު

2023-2024

މުހައްމަދު ޒާހިދު
އެޑިޓަރ

ނިޒާމު މުޙައްމަދު
ޑެޕިއުޓީ އެޑިޓަރ

ފާތިމަތު ރިޝްދީ
ސެކްރެޓޭރިއަލް މެނޭޖަރ

މުޙައްމަދު ޝާހިދު
ޕީއަރ ރިވިއު އެޑިޓަރ

ފާތިމަތު ނިޝާމް
ޕީއަރ ރިވިއު އެޑިޓަރ

އަޙްމަދު ޝިފާއު
ޕީއަރ ރިވިއު އެޑިޓަރ

އެޑިޓަރުގެ ބަސް

الحمد لله الذي علّم بالقلم، علّم الإنسان ما لم يعلم، وصلى الله على نبينا محمد، خير من تعلّم وعلّم، وعلى آله وصحبه وسلّم.

މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްލާމީ ޔުނިވަރސިޓީގެ ޕޮސްޓްގްރެޖުއޭޓް ދަރިވަރުންގެ ދިރާސާތަކުގެ ޚުލާޞާ ހުށަހަޅައިދިނުމަށްޓަކައި، އެ ދަރިވަރުންގެ ފަރާތުން އަހަރަކު އެއްފަހަރު ނެރޭ ރިސަރޗް ބުލެޓިނެކެވެ.

އުނގެނޭ ދަރިވަރުންނަށާއި އުނގަންނައިދެއްވާ މުދައްރިސުންނަށާއި ދިރާސާވެރިންނަށާއި ދިރާސާކުރައްވާ ޤާރިއުންނަށް އިލްމުގެ މަގަށް އަލިކަންތެރި، މަގުދައްކައިދިނުމުގެ ދަރުމަޔާއި މަތިވެރިކަން ހޯދުމުގެ ފަދަ ފުރުސަތެއް ދެއްވައި އެކަން ފުރިހަމަކުރުމުގެ ކުޅަދާނަކަން ދެއްވި ބާރީތަޢާލާ ﷲއަށް ޝުކުރު ކުރަމެވެ.

2023 ވަނަ އަހަރު ނެރުން ފެށި މި މަޖައްލާގެ ދެވަނަ އަދަދު ފުރިހަމަވެގެން މިދަނީ، އެތައް ބައެއްގެ ބުރަ މަސައްކަތާއި ވަގުތުތައް އެކަމަށްޓަކައި ހޭދަކުރެއްވުމުގެ ސަބަބުންނެވެ.

މި މަޖައްލާ ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ މަސައްކަތުގައި މަޖައްލާގެ އެޑިޓަރުންގެ ބޯޑުން ކުރައްވާފައިވާ މަސައްކަތްތަކަށް ފާހަގަކޮށް ޝުކުރު ދަންނަވަމެވެ. އަދި އެކަމުގައި އެންމެ ބޮޑަށް މަސައްކަތްކުރެއްވި ފަރާތްތަކަށް ހާއްސަ ޝުކުރެއް ދަންނަވަމެވެ. ވީމާ ހާއްސަކޮށް މަސައްކަތްތަކުގައި ކުރިއަށް ދާއިރު ގެނެސް ބައްލަވައި މަސައްކަތްތަކަށް ބާރުއަޅުއްވައި އިރުޝާދު ދެއްވުމުގައި ދުރުވިސްނުމާއި، ސުޕަވައިޒަރ ޕޮސްޓްގްރެޖުއޭޓް ސްކޫލްގެ ޑީން، ޑރ. ފާތިމަތު ނަޝާ އާއި އެޑިޓަރު ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ޚިދުމަތް ދެއްވި މެންބަރުންނަށް އަދި ހާއްސަ ގޮތެއްގައި އެ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން ބޮޑުބޮޑަށް ހިއްސާވި ރިވިއުކުރުމުގެ ފުރުސަތު މަޖައްލާ ތަރުތީބު ކުރުމުގައި ގޮތުން ކަންކަން ބައްލަވައިދެއްވި ބޮޑެތި މަސައްކަތެއް ކޮށްދެއްވި ޑރ. އަޙްމަދު ޝަރީފް އާއި އެޑިޓަރ ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ކުރިން މަސައްކަތްކޮށްދެއްވި ޑރ. ޙަސަން މުޙައްމަދު އަލްޚަލީލީ އާއި ސްކޫލް އޮފް ޕޮސްޓްގްރެޖުއޭޓް ސްޓަޑީޒްގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް އޮފިސަރ ޢާއިޝަތު ޝަފާޢާއަށް ޝުކުރު ދަންނަވަމެވެ. އަދި ވިދިވިދިގެން މަޖައްލާ އާއި ސީދާގޮތުން ބައިވެރިވެދެއްވި ފަރާތްތަކަށާއި ދަރިވަރުންނަށާއި ކުރިއަށް ތަރައްޤީ ކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރައްވާ ބޮޑެތި ދަރިވަރުން އަބަދުވެސް ކުރައްވާ ނުކުތާތައް ވިދާޅުވި ފަރާތްތަކަށް ޝުކުރު ދަންނަވަމެވެ.

އަޅުގަނޑުގެ އުއްމީދަކީ، ގުޅުންހުރި ދާއިރާތަކުގެ ކިޔުންތެރިން މި މަޖައްލާ ކިޔައިދީ ފައިދާ ކުރުމެވެ. އަދި އިލްމީ ދިރާސާތަކަށް މަގުފަހިވެގެން ދިރާސާވެރިން ބައިވެރިވާނެ، އަދި ކުރިއަށް އޮތް ދަރިވަރުންގެ ދިރާސާތަކަށް މަގުދައްކައިދޭ މަޖައްލާއަކަށް މި މަޖައްލާ ދެމިއޮތުމެވެ.

اللهم انفعنا بما علمتنا ، وعلّمنا ما ينفعنا ، وزدنا علماً. اللهم افتح لنا أبواب حكمتك وانشر علينا من رحمتك وامنن علينا بالحفظ والفهم ، سُبحانك لا علمَ لنا إلا ما علمتنا إنك أنت العليم الحكيم

25 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1446

28 އޮކްޓޫބަރު 2024

މުޙައްމަދު ޝާކިރު
ބުލެޓިންގެ ގ އެޑިޓަރ

ޑީންގެ ބަސް

الحمد لله رب العالمين. والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين. وعلى آله وصحبه أجمعين

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްލާމީ ޔުނިވަރސިޓީގެ ޕޯސްޓްގްރެޖުއޭޓް ރިސާޗް ބުލެޓިންގެ ތިންވަނަ އަދަދު ނެރުމުގެ އުފާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބުނު ކަމަށްޓަކައި މާތްالله އަށް ޙަމްދާއި ޝުކުރު ކުރަމެވެ. މި ބުލެޓިންއަކީ އިސްލާމީ ޔުނިވަރސިޓީގެ ދަރިވަރުން ކުރާ ދިރާސާތަކާއި ޢިލްމީ މަސައްކަތްތައް ހިއްސާކުރުމަށްޓަކައި ކޮންމެ އަހަރަކު އެއް ފަހަރު، ޝާއިޢުކުރާ މަޖައްލާއެކެވެ

ކީރިތި ޤުރުއާނާއި ރަސޫލުﷲ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމްގެ ސުންނަތުގެ އަލިގައި ޝަރުޢީ، ޤާނޫނީ، އަޚްލާޤީ، އިޤްތިޞާދީ، އިޖްތިމާޢީ، އަދި ދިވެހި އިސްލާމީ [illegible] [illegible] [illegible] ހުރިހާ ދާއިރާތަކުންވެސް މި [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] މަސައްކަތްކުރަމެވެ

ޢިލްމީ ދިރާސާ ކުރިއެރުވުމަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޔުނިވަރސިޓީގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދުތަކުގެ ތެރެއިން އެއް އަމާޒެވެ. މިގޮތުން، ދަރިވަރުންނަށް ދިރާސާކުރުމަށް ފަހި މާހައުލެއް ތަނަވަސްކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ޕޯސްޓްގްރެޖުއޭޓް [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގާއިމުކުރެވިފައި ވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ދަރިވަރުންގެ ދިރާސާ [illegible] ޢިލްމީ ގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ދަރިވަރުންގެ ދިރާސާ މަސައްކަތްތައް ޝާއިޢުކުރުމަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އިސްކަންދޭ ކަމެކެވެ. މި ބުލެޓިންގައި ހިމެނިފައިވާ ދިރާސާތަކާއި ޢިލްމީ ލިޔުންތަކަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިވަރުން ކުރި މުހިންމު މަސައްކަތްތަކުގެ ނަމޫނާއެވެ. މި މަސައްކަތްތައް ޝާއިޢުކުރުމުން، ދަރިވަރުންނަށް ލިބޭ ހިތްވަރާއި ފުރުޞަތުތަކުގެ އިތުރުން، ދިރާސާކުރާ އެހެނިހެން ދަރިވަރުންނަށްވެސް [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޢިލްމީ ދިރާސާ ކުރިއެރުވުމަށް ކުރެވޭ މަސައްކަތެއް ކަމުގައިވެސް ދެކެމެވެ

މި ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކުގެ [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ ޔުނިވަރސިޓީން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ނިންމާލަމުން، މި ބުލެޓިންގައި ހިމެނިފައިވާ ހުރިހާ ދިރާސާތަކާއި ކުރި ދަރިވަރުންނަށާއި މި މަޖައްލާގެ މަސައްކަތް [illegible] [illegible] [illegible] އެކިގޮތްގޮތުން އެހީތެރިކަން ދެއްވި ހުރިހާ ދަރިވަރުންނަށާއި އެންމެހާ ބޭފުޅުންނަށް ޝުކުރު ދަންނަވަމެވެ.

25 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1446

28 އޮކްޓޯބަރު 2024

ޑރ. ފާތިމަތު މުނާ

ޕޯސްޓްގްރެޖުއޭޓް ސްޓަޑީޒް

ޕޯސްޓްގްރެޖުއޭޓް ލައުންޖް

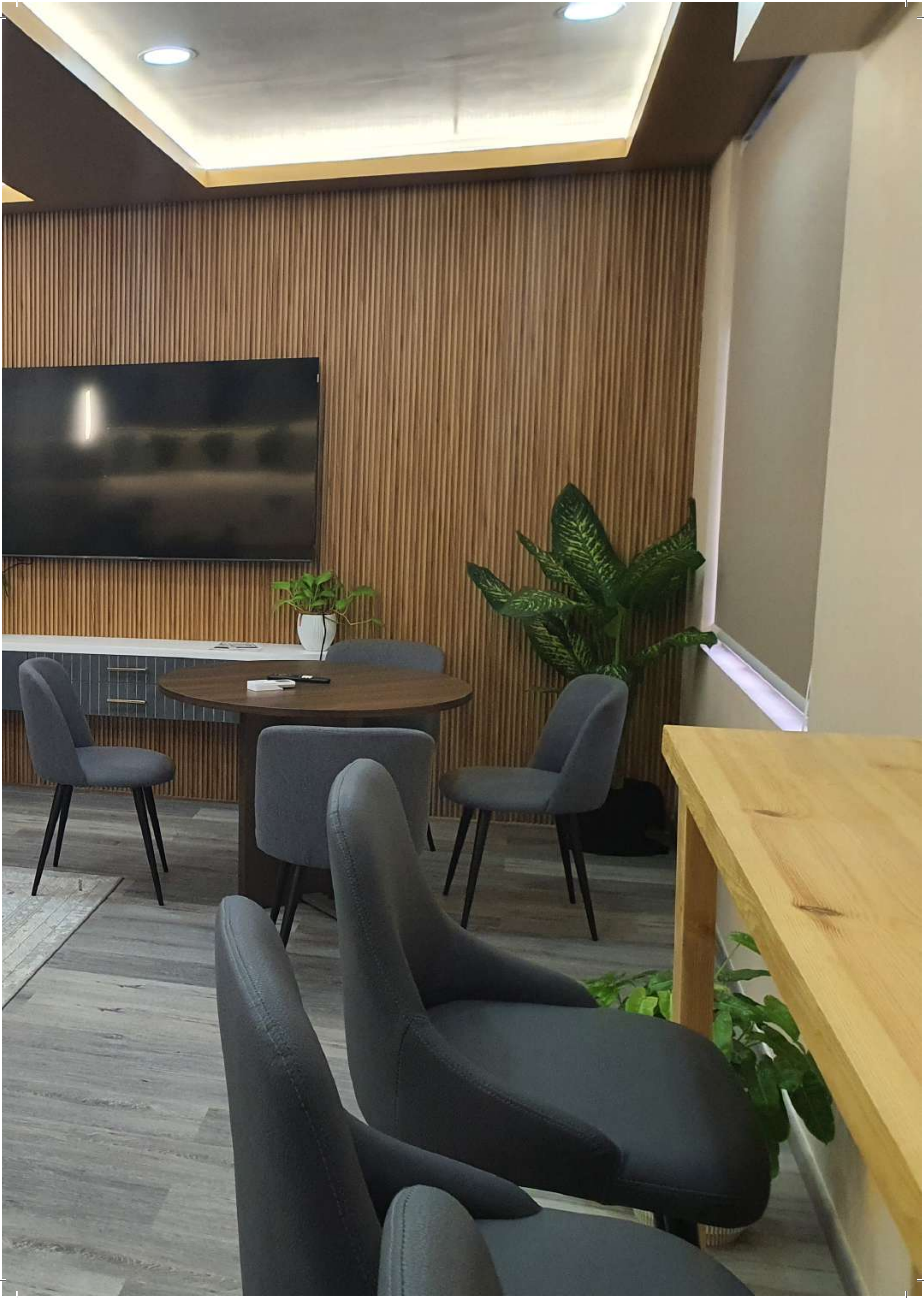

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްލާމީ ޔުނިވަރސިޓީ
جامعة المالديف الإسلامية
ISLAMIC UNIVERSITY OF MALDIVES

ޕޯސްޓް ގްރެޖުއޭޓް

ރިސާޗް ޖާނަލް

ވޮލިއުމް 2 އިޝޫ 1

13 ނޮވެމްބަރު 2024

BY IUM CPS